

ROZSUDEK SOUDU (pátého rozšířeného senátu)

8. července 2004*

Ve věci T-198/01

Technische Glaswerke Ilmenau GmbH, se sídlem v Ilmenau (Německo), zastoupená původně S. Gerritem a C. Arholdem, poté C. Arholdem a N. Wimmerem, advokáty, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené V. Kreuzitzem a V. Di Bucci, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované

podporované

Schott Glas, se sídlem v Mohuči (Německo), zastoupenou U. Soltészem, advokátem,

vedlejším účastníkem,

* Jednací jazyk: němčina.

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise 2002/185/ES ze dne 12. června 2001 vztahujícího se ke státní podpoře poskytnuté Spolkovou republikou Německo společnosti Technische Glaswerke Ilmenau GmbH (Německo) (Úř. věst. 2002 L 62, s. 30),

**SOD PRVNÍHO STUPNĚ
EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (pátý rozšířený senát),**

ve složení R. García-Valdecasas, předseda, P. Lindh, J. D. Cooke, H. Legal a M. E. Martins Ribeiro, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: D. Christensen, rada

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. prosince 2003,

vydává tento

Rozsudek

Právní rámec

1 Článek 87 odst. 1 ES prohlašuje za neslučitelné se společným trhem státní podpory, které mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž, nestanoví-li Smlouva jinak.

2 Článek 87 odst. 3 ES stanoví:

„Za slučitelné se společným trhem mohou být považovány:

[...]

c) podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem [...]“

3 Komise zveřejnila dne 23. prosince 1994 sdělení stanovující obecné směry Společenství pro státní podpory na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích, které se v tomto případě použijí (Úř. věst. C 368, s. 12, dále jen „obecné směry pro státní podpory na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích“). Podle těchto obecných směrů:

„1.2 Za určitých okolností [...] mohou být státní podpory určené na záchranu podniků v obtížích a na podporu jejich restrukturalizace odůvodněny. Může se jednat například o důvody sociální nebo regionální politiky nebo je-li žádoucí udržet soutěžní strukturu trhu, pokud by zánik podniků mohl vést k vytvoření monopolu nebo úzkého oligopolu nebo je-li namístě vzít v úvahu zvláštní potřeby sektoru malých a středních podniků a prospěšnou úlohu, kterou hrají tyto podniky z obecnějšího ekonomického hlediska.

[...]

3.2 Podpory na restrukturalizaci

[...]

3.2.2 Obecné podmínky

[...] aby Komise mohla schválit podporu, je třeba, aby restrukturalizační plán splňoval všechny následující obecné podmínky.

A. Návrat k životaschopnosti

Podmínkou *sine qua non* všech restrukturalizačních plánů je, že musí v přiměřené lhůtě na základě realistických předpokladů, co se týče podmínek příštího provozování, umožňovat obnovení dlouhodobé životaschopnosti podniku. Proto musí být podpora na restrukturalizaci spojená se životaschopným programem restrukturalizace a obnovy, který musí být předložen Komisi se všemi nezbytnými podrobnostmi. Tento plán musí umožnit obnovení konkurenceschopnosti podniku v přiměřené lhůtě.

[...]

C. Podpora přiměřená nákladům a výhodám restrukturalizace

Výše a intenzita podpory musí být omezena na striktní minimum nezbytné k tomu, aby restrukturalizace mohla proběhnout, a musí jí odpovídat očekávané výhody z hlediska Společenství. Z těchto důvodů musí příjemci podpory obvykle významně

příspěť k restrukturalizačnímu plánu svými vlastními zdroji nebo vnějším financováním získaným za tržních podmínek. Za účelem omezení narušení hospodářské soutěže je vhodné se vyhnout poskytování podpory ve formě, jež vede podnik k disponování nadbytečnými hotovostními prostředky, které by mohl použít k agresivní činnosti vyvolávající narušení trhu a která by nebyla spojená s procesem restrukturalizace. Podpora nesmí být použita ani k financování nových investic, které nejsou nezbytné pro restrukturalizaci. Podpora určená k finanční restrukturalizaci nesmí nadměrně snížit finanční náklady podniku.

[...]“ (*neoficiální překlad*)

- 4 Co se týče řízení o kontrole státních podpor, nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla článku [88] Smlouvy ES (Úř. věst. L 83, s. 1), nabylo účinnosti dne 16. dubna 1999.
- 5 Článek 4 odst. 4 zmíněného nařízení stanoví, že Komise zahájí formální vyšetřovací řízení týkající se opatření, které jí bylo oznámeno, vyvolává-li jeho slučitelnost se společným trhem po předběžném přezkoumání její pochybnosti. Podle čl. 6 odst. 1 zmíněného nařízení vyzve dotčený členský stát a ostatní zúčastněné strany, aby předložily připomínky v předepsané lhůtě. Podle čl. 6 odst. 2 zmíněného nařízení obdržené připomínky budou předloženy dotčenému členskému státu, který má možnost na ně opovědět.
- 6 Článek 20 odst. 1 nařízení č. 659/1999 stanoví:

„Každá zúčastněná strana může předložit připomínky podle článku 6 po rozhodnutí Komise zahájit formální vyšetřovací řízení. Každé zúčastněné straně, která předložila

takové připomínky, a každému příjemci jednotlivé podpory je zaslána kopie rozhodnutí přijatého Komisí podle článku 7.“

Skutečnosti předcházející sporu

- 7 Technische Glaswerke Ilmenau GmbH je německá společnost sídlící v Ilmenau ve spolkové zemi Durynsko. Působí v oblasti sklářství.

- 8 Byla založena v roce 1994 manželi Geißovými s cílem převzít čtyři z dvanácti řetězců výroby skla, které měla bývalá společnost Ilmenauer Glaswerke GmbH (dále jen „IGW“), jejíž vstup do likvidace provedl Treuhandanstalt (subjekt veřejného práva pověřený restrukturalizací podniků bývalé Německé demokratické republiky, který se později stal Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben, dále jen „BvS“). Dotčené výrobní řetězce pocházely ze znárodněného majetku Volkseigener Betrieb Werk für Technisches Glas Ilmenau, který byl před německým sjednocením centrem výroby skla bývalé Německé demokratické republiky.

- 9 Prodej čtyř výrobních řetězců IGW žalobkyni proběhl ve dvou etapách, tj. první smlouvou ze dne 26. září 1994 [dále jen „asset deal 1“ (dohoda o převodu aktiv)], schválenou Treuhandanstalt v prosinci 1994 a druhou smlouvou ze dne 11. prosince 1995 (dále jen „asset-deal 2“), schválenou BvS dne 13. srpna 1996.

- 10 Podle asset-deal 1 činila prodejní cena prvních tří řetězců celkem 5,8 milionu německých marek (DEM) [2 965 493 eur (EUR)] a měla být zaplacená ve třech splátkách, dne 31. prosince roku 1997, 1998 a 1999. Zaplacení bylo zajištěno zástavním právem k nemovitostem ve výši 4 milionů DEM (2 045 168 EUR) a bankovní zárukou ve výši 1,8 milionů DEM (920 325 EUR).
- 11 Je nesporné, že žádný z těchto tří termínů splatnosti nebyl dodržen.
- 12 Na základě asset-deal 2 byl čtvrtý výrobní řetězec rovněž prodán IGW žalobkyni za cenu 50 000 DEM (25 565 EUR).
- 13 Je rovněž nesporné, že žalobkyně měla v roce 1997 nedostatek hotovosti. S ohledem na tento nedostatek zahájila jednání s BvS. Tato jednání vedla k uzavření smlouvy ze dne 16. února 1998, v níž BvS souhlasil se snížením prodejní ceny vyplývající z asset-deal 1 o 4 miliony DEM (dále jen „snížení ceny“).
- 14 Dopisem ze dne 1. prosince 1998 Spolková republika Německo oznámila Komisi různá opatření, která měla za cíl dostat žalobkyni z finančních obtíží, mezi nimiž bylo i snížení ceny. Toto oznámení se zčásti týkalo restrukturalizačního plánu pro období od roku 1998 do roku 2000, zahrnujícího zejména hledání nového soukromého investora, který by byl schopen vložit částku 3 850 000 DEM (1 968 474 EUR).
- 15 Dopisem SG (2000) D/102831 ze dne 4. dubna 2000 Komise zahájila formální vyšetřovací řízení upravené v čl. 88 odst. 2 ES. Usoudila, že německé orgány mohly v rámci asset-deal 1 a asset-deal 2 poskytnout různé státní podpory. Tyto údajné podpory jsou popsány ve sdělení zveřejněném v *Úředním věstníku Evropských*

společenství ze dne 29. července 2000 [Výzva k předložení připomínek podle čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES týkající se podpory C 19/2000 (dříve NN 147/98) – Podpory poskytnuté společnosti Technische Glaswerke Ilmenau GmbH – Německo (Úř. věst. C 217, s. 10)], v němž Komise měla předběžně za to, že dvě z daných opatření mohla být považována za podpory neslučitelné se společným trhem, tj. snížení ceny a půjčka ve výši 2 milionů DEM (1 015 677 EUR) poskytnutá Aufbaubank Durynsko (TAB) dne 30. listopadu 1998 žalobkyni na základě režimu podpory NN 74/95 [schváleného rozhodnutím SG (96) D/1946].

- 16 Dopisem doručeným dne 7. července 2000 předložila Spolková republika Německo Komisi připomínky k zahájení formálního vyšetřovacího řízení. Podle ní nepředstavovalo snížení ceny státní podporu, ale odpovídalo chování soukromého věřitele, který hledá způsoby, jak vymocí svou pohledávku v situaci, kdy zaplacení celé prodejní ceny by pravděpodobně způsobilo vstup žalobkyně do likvidace.
- 17 Poté, co se žalobkyně obeznámila se sdělením ze dne 29. července 2000, předložila Komisi dne 28. srpna 2000 své připomínky. Požádala Komisi, aby jí umožnila přístup k nedůvěrné části spisu a aby jí dala možnost předložit následně nové připomínky.
- 18 Dopisem ze dne 11. října 2000 BvS poskytli žalobkyni lhůty k zaplacení zůstatku ceny stanovené v asset-deal 1, tj. 1,8 milionů DEM, jakož i k zaplacení úroků za období od 1. ledna 1998 do 20. června 2000 ve výši 198 800 DEM (101 645 EUR). BvS stanovil nové termíny splátek na 31. prosince 2003 až 2005, aniž by požadoval zaplacení dodatečných úroků. Bylo tak stanoveno, že v každém tomto termínu bude zaplacena částka 666 600 DEM (340 827 EUR).

- 19 Sdělením ze dne 20. listopadu 2000 předložila Spolková republika Německo Komisi své připomínky k připomínkám podniku Schott Glas, soutěžitele žalobkyně, předloženým Komisi dne 28. září 2000 v rámci formálního vyšetřovacího řízení.
- 20 Dne 27. února 2001 předala Spolková republika Německo Komisi v příloze svého sdělení opis posudku p. Arnolda, účetního znalce, o situaci a vyhlídkách výnosnosti žalobkyně ze dne 24. listopadu 2000 (dále jen „Arnoldův posudek“).
- 21 Dne 12. června 2001 přijala Komise rozhodnutí 2002/185/ES ohledně státní podpory poskytnuté Spolkovou republikou Německo společnosti Technische Glaswerke Ilmenau GmbH (Úř. věst. 2002, L 62, s. 30, dále jen „napadené rozhodnutí“). Komise se výslovně vzdala možnosti přezkoumat v rámci téhož formálního vyšetřovacího řízení jiné potenciální podpory, jakými jsou novace bankovní záruky ve výši 1,8 milionů DEM, zřízená v rámci asset-deal 1 na pozemkový dluh nižšího pořadí („nachrangige Grundschuld“) a odklad zaplacení zůstatku ceny stanovené v této smlouvě na rok 2003 (body odůvodnění 42, 64 a 65 napadeného rozhodnutí) a dospěla k závěru, že snížení ceny by nebylo přijato soukromým věřitelem, ale představovalo státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES neslučitelnou se společným trhem.
- 22 Komise usoudila ze tří důvodů (body odůvodnění 76–80 napadeného rozhodnutí), že se BvS tím, že snížil cenu, nechoval jako soukromý věřitel. I když asset-deal 2 byla vázána na snížení ceny, podle napadeného rozhodnutí nic nenaznačovalo, že by takto uskutečněná transakce byla méně nákladná než transakce spočívající ve vyžadování zaplacení celé původně dohodnuté ceny a odstoupení od asset-deal 2 (bod odůvodnění 81). Komise kromě toho odmítla tvrzení žalobkyně, podle něhož vzhledem ke snížení subvencí příslibených spolkovou zemí Durynsko představuje snížení ceny pouze změnu smlouvy o privatizaci. Komise totiž usoudila, že BvS a spolková země Durynsko představovaly v každém případě odlišné právnické osoby

(bod odůvodnění 82). Komise z toho vyvodila, že BvS nejednal tak, aby chránil své finanční zájmy, ale snažil se zajistit přežití žalobkyně (bod odůvodnění 83).

- 23 Podle napadeného rozhodnutí nemohlo být snížení ceny předmětem výjimky jakožto podpora *ad hoc* na restrukturalizaci, protože podmínky stanovené v obecných směrech Společenství pro podpory na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích nebyly splněny. Restrukturalizační plán žalobkyně zvláště nebyl založen na realistických předpokladech a obnovení její dlouhodobé životaschopnosti bylo pochybné (body odůvodnění 92–97).
- 24 Komise připomněla podmínku uloženou pro podpory na restrukturalizaci, podle níž musí restrukturalizační plán stanovit opatření k co největšímu možnému zmírnění nepříznivých důsledků, které z něj mohou pro soutěžitele vyplynout (body odůvodnění 98–101). Nehledě na připomínky soutěžitele žalobkyně, který uvedl, „že na určitých trzích výrobků, na kterých působí [žalobkyně], existují nadměrné strukturální kapacity“, usoudila, že podle informací, jež má k dispozici, neexistují „nadměrné kapacity na celém trhu“ (bod odůvodnění 101).
- 25 Komise se konečně domnívala, že podmínka přiměřenosti podpory nebyla splněna, jelikož neexistoval žádný vklad soukromého investora ve smyslu výše uvedených obecných směrů (body odůvodnění 102–107). Kromě toho Komise konstatovala, že podle téhož soutěžitele prodávala žalobkyně své výrobky soustavně pod tržní cenou, či dokonce pod výrobní cenou a neustále těžila z přísunu hotovosti určené k vyrovnání ztrát a shledala, že nemůže být vyloučeno, že žalobkyně využívala získané prostředky k činnostem, jež způsobily narušení hospodářské soutěže na trhu a nesouvisely s procesem restrukturalizace (bod odůvodnění 103). Dospěla k závěru, že snížení ceny nebylo slučitelné se společným trhem (bod odůvodnění 109).

26 Podle článků 1 a 2 napadeného rozhodnutí:

„Článek 1

Státní podpora poskytnutá [Spolkovou republikou] Německo společnosti Technische Glaswerke Ilmenau GmbH ve formě [snížení ceny] o 4 miliony [DEM] kupní ceny v rámci asset-deal 1 uzavřené dne 26. září 1994 je neslučitelná se společným trhem.

Článek 2

1. Spolková republika Německo přijme všechna opatření, jež jsou nezbytná k navrácení podpory uvedené v článku 1, která příjemci byla poskytnuta protiprávně.

2. K navrácení podpory dojde okamžitě podle německých procesních postupů, pokud umožňují okamžitý a účinný výkon napadeného rozhodnutí. Podpora, kterou je nutno vrátit, zahrnuje úroky [za období ode] dne, kdy příjemce mohl s protiprávní podporou nakládat, do dne, kdy ji skutečně vrátí. Úroky jsou vypočteny na základě referenční sazby používané pro výpočet ekvivalentu dotace podpor poskytnutých k regionálním účelům.“ (*neoficiální překlad*)

27 Žalobkyně uznává, že byla obeznámena s napadeným rozhodnutím již 19. června 2001, kdy jí zástupci BvS předali jeho opis.

- 28 Dopisem ze dne 23. srpna 2001 Spolková republika Německo sdělila Komisi, že pod podmínkou jejího souhlasu má v úmyslu odložit navrácení podpory, aby neohrozila jednání zahájená mezi žalobkyní a potenciálním novým investorem.

Soudní řízení

- 29 Návrhem doručeným do kanceláře Soudu dne 28. srpna 2001 podala žalobkyně tuto žalobu.
- 30 Zvláštním podáním doručeným do kanceláře Soudu dne 13. listopadu 2001 podala Komise žádost o urychlené řízení podle článku 76a jednacího řádu Soudu. Žalobkyně k této žádosti vznesla námitky ve svém vyjádření doručeném dne 11. prosince 2001. Rozhodnutí pátého rozšířeného senátu Soudu nevyhovět žádosti Komise o urychlené řízení bylo oznámeno účastníkům řízení dne 17. ledna 2002.
- 31 K návrhu žalobkyně odložil předseda Soudu usnesením ze dne 4. dubna 2002 (Technische Glaswerke Ilmenau v. Komise, T-198/01 R, Recueil, s. II-2153) vykonatelnost článku 2 napadeného rozhodnutí. Tento odklad byl spojen s požadavkem, aby žalobkyně splnila tři podmínky, které dodržela.
- 32 Usnesením předsedy pátého rozšířeného senátu Soudu ze dne 15. května 2002 bylo společnosti Schott Glass dovoleno přistoupit k řízení na podporu návrhů Komise.

- 33 Usnesením ze dne 18. října 2002 (Komise v. Technische Glaswerke Ilmenau, C-232/02 P (R), Recueil s. I-8977) zamítl předseda Soudu opravný prostředek Komise proti výše uvedenému usnesení ze dne 4. dubna 2002, Technische Glaswerke Ilmenau v. Komise.
- 34 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Soud (pátý rozšířený senát) zahájit ústní řízení a dne 10. července 2003 rozhodl vyzvat hlavní účastníky řízení, aby odpověděli písemně, respektive na jednání, na několik otázek a předložili určité dokumenty. Těmto žádostem účastníci řízení vyhověli.
- 35 Usnesením ze dne 1. srpna 2003 (Technische Glaswerke Ilmenau v. Komise, T-198/01 R II, Recueil, s. II-0000) předseda Soudu k novému návrhu žalobkyně odložil vykonatelnost článku 2 napadeného rozhodnutí do 17. února 2004 a také tento odklad podřídil splnění tří podmínek.
- 36 Dopisem ze dne 15. října 2003 žalobkyně požádala, aby Komise předložila přílohu I sdělení Spolkové republiky Německo ze dne 27. února 2001, které bylo předloženo Komisi v rámci procesních organizačních opatření. Žalobkyně také požádala Soud o udělení povolení odpovědět písemně – a nikoli na jednání, jak to vyžadoval Soud – na jednu z otázek, která jí, jakož i Komisi byla položena, a to z důvodu, že Komise na ni též odpověděla písemně. Těmto žádostem bylo vyhověno.
- 37 Usnesením ze dne 12. listopadu 2003 vyhověl předseda pátého rozšířeného senátu Soudu žádostem žalobkyně o důvěrné nakládání, pokud se jedná jak o písemnosti týkající se procesních úkonů doručené účastníkům řízení, tak případně o písemnosti týkající se procesních úkonů, jež mají být doručeny, pokud jde o určité údaje uvedené v odpovědích hlavních účastníků řízení na otázky Soudu a na jeho žádosti o předložení dokumentů, přičemž si ponechal možnost vyhovět případným námitkám, které by mohly být v tomto ohledu vzneseny.

- 38 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky Soudu byly vyslechnuty na jednání, které se konalo dne 11. prosince 2003.
- 39 Podáním doručeným dne 17. února 2004 žalobkyně předložila předsedovi Soudu návrh směřující k prodloužení odkladu vykonatelnosti napadeného rozhodnutí až do doby, než Soud definitivně rozhodne ve věci hlavní.
- 40 Usnesením ze dne 3. března 2004 přijatým podle čl. 105 odst. 2 druhého pododstavce jednacího řádu nařídil předseda Soudu dočasné prodloužení odkladu vykonatelnosti napadeného rozhodnutí až do doby, kdy bude rozhodnuto o návrhu na prodloužení.
- 41 Usnesením přijatým dne 12. května 2004 (Technische Glaswerke Ilmenau v. Komise, T-198/01 R [III], Sb. rozh. s. II-1471w) nařídil předseda odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí až do vyhlášení tohoto rozsudku.

Návrhy účastníků řízení

- 42 Žalobkyně navrhuje, aby Soud:

- zrušil napadené rozhodnutí;

- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

43 Komise navrhuje, aby Soud:

- zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

- uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení

44 Vedlejší účastník řízení na straně Komise navrhuje, aby Soud:

- zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

- uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení, včetně nákladů spojených s jeho vedlejším účastenstvím.

Právní otázky

45 Na podporu své žaloby se žalobkyně v podstatě dovolává pěti žalobních důvodů vycházejících zaprvé z porušení čl. 87 odst. 1 ES a z neuvedení odůvodnění; zadruhé z porušení čl. 87 odst. 3 písm. c) ES a z nedostatečného odůvodnění; zatřetí z porušení práv obhajoby a zásady řádné správy; začtvrté z nedostatečného

odůvodnění napadeného rozhodnutí; zapáté z porušení druhé věty čl. 20 odst. 1 nařízení č. 659/1999.

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení čl. 87 odst. 1 ES a z neuvedení odůvodnění

- 46 V rámci prvního žalobního důvodu žalobkyně především tvrdí, že snížení ceny nepředstavuje podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES. V tomto ohledu uplatňuje, že uvedené snížení je změnou asset-deal 1, na níž měla právo z důvodů porušení příslibu poskytnutí subvence spolkovou zemí Durynsko v rámci režimu podpory dříve schváleného Komisí. Kromě toho napadené rozhodnutí nebylo v tomto směru odůvodněno. Žalobkyně dále tvrdí, že Komise nesprávně použila kritérium soukromého investora v tržním hospodářství a že napadené rozhodnutí je v tomto ohledu nedostatečně odůvodněno. Konečně podpůrně zpochybňuje určení výše podpory, kterou Komise požaduje vrátit.

Co se týče práva na změnu asset-deal 1

— Tvrzení účastníků řízení

- 47 Žalobkyně tvrdí, že snížení ceny ve výši 5,8 milionů DEM stanovené v asset-deal 1 o 4 miliony DEM vyrovnává nesplnění příslibu zaplacení 4 milionů DEM daného spolkovou zemí Durynsko v roce 1994 při jednáních, jež předcházela uzavření smlouvy.

- 48 Příslib poskytnutí podpory spolkovou zemí Durynsko měl spadat pod 23. rámcový plán úkolu společného zájmu „Zlepšení ekonomické a regionální struktury“, režim investiční podpory pro regionální účely schválený Komisí na základě čl. 87 odst. 3 písm. a) ES rozhodnutím ze dne 1. srpna 1994 [č. 157/94, SG (94) D/11038]. Žalobkyně upozorňuje, že podle tohoto režimu mohla Spolková republika Německo poskytnout podporu investorovi, který odkoupí podnik od BvS, do výše 27 % částky investované do tohoto podniku. Dodatečná podpora do výše 16 % investované částky mohla být poskytnuta investorovi, jenž je „malým nebo středním podnikem“ (dále „MSP“). V rámci asset-deal 1 byla žalobkyni přislíbena tato dodatečná podpora ve výši 4 milionů DEM. Spolková země Durynsko nicméně později odmítla vyplatit tuto podporu bez uvedení přesných důvodů svého odmítnutí. Žalobkyně a BvS tudíž na konci roku 1996 zahájily jednání s cílem změnit asset-deal 1 a v této souvislosti byla prodejní cena stanovená v asset-deal 1 snížena o 4 miliony DEM.
- 49 V rozporu s tvrzeními vedlejšího účastníka řízení nebyl výše uvedený příslib poskytnutí podpory v rozporu s pravidly Společenství, protože žalobkyně byla alespoň do konce roku 1995 MSP.
- 50 Kromě toho je toto tvrzení vedlejšího účastníka řízení nerelevantní, jelikož v rámci asset-deal 1 by žalobkyně a BvS byly stanovily prodejní cenu na 1 milion DEM (511 292 EUR), kdyby byly věděly, že podpora přislíbená spolkovou zemí Durynsko nebude vyplacena. Ostatně stanovení prodejní ceny na 1,8 milionů DEM nebylo v rozporu s pravidly upravujícími státní podpory. Ve skutečnosti v roce 1994 tato pravidla neodporovala tomu, aby BvS prodal za zápornou cenu – tj. za symbolickou cenu spojenou s jeho přísliby podpory – podniky o méně než 1000 zaměstnancích, které musely být privatizovány.
- 51 Žalobkyně připomíná, že v rámci formálního vyšetřovacího řízení uplatňovala, že v návaznosti na nesplnění příslibu poskytnutí podpory spolkovou zemí Durynsko měla vůči BvS právo na změnu („zivilrechtlicher Anspruch auf Anpassung“) asset-

deal 1. Toto právo vyplývá z předpisů německého občanského práva týkajících se změny smlouvy v případě odpadnutí jejích podstatných podmínek („wegfall der Geschäftsgrundlage“) potvrzených judikaturou a kodifikovaných v článku 313 Bürgerliches Gesetzbuch (německý občanský zákoník). V tomto případě byl určujícím důvodem uzavření asset-deal 1 výše uvedený příslib. Obě strany se totiž dohodly na prodejní ceně 5,8 milionů DEM na základě svých společných očekávání splnění tohoto příslibu. Protože příslibená podpora nebyla poskytnuta, byla cena změněna v souladu s čl. 313 odst. 3 německého občanského zákoníku na skutečnou hodnotu podniku, jež odpovídala ceně, o které strany jednaly před poskytnutím příslibu.

52 V rozporu s tvrzeními Komise německá vláda tím, že ve svém sdělení ze dne 27. února 2001 prohlásila, že „[se připojuje] k vysvětlením [žalobkyně] v jejích připomínkách k zahájení formálního vyšetřovacího řízení“, potvrdila tvrzení žalobkyně.

53 V napadeném rozhodnutí (bod odůvodnění 82) Komise připustila možnou existenci příslibu poskytnutí podpory spolkovou zemí Durynsko a právo žalobkyně na změnu smlouvy v důsledku jeho nesplnění. Nicméně se omezila na popření právního významu skutečností, o nichž se dozvěděla z připomínek žalobkyně ze dne 28. srpna 2000 a které byly potvrzeny německou vládou v jejím sdělení Komisi ze dne 27. února 2001. Jelikož toto tvrzení Komise je zcela nerelevantní, je napadené rozhodnutí v tomto směru neodůvodněné.

54 Za těchto okolností Komise a vedlejší účastník řízení nebyli oprávněni zpochybňovat tyto skutečnosti poprvé před Soudem, aby odůvodnili napadené rozhodnutí. V souladu s článkem 253 ES musí totiž napadené rozhodnutí dostatečně samo o sobě a jeho odůvodnění nemůže vyplývat z písemných nebo ústních vysvětlení poskytnutých později (výše uvedené usnesení ze dne 4. dubna 2002, Technische Glaswerke Ilmenau v. Komise, bod 75 a výše uvedená judikatura).

- 55 V tomto ohledu žalobkyně tvrdí, že Komisi příslušelo dokázat v napadeném rozhodnutí existenci podpory po pečlivém a nestranném přezkumu otázky, zda za skutkových a právních souvislostí tohoto případu mohla být cena stanovená v asset-deal 1 posouzena jako rozhodnutí, které by přijal rozumný soukromý věřitel. V důsledku neprovedení této analýzy nebyla existence státní podpory prokázána a napadené rozhodnutí je neplatné pro neuvedení odůvodnění. Proto musí být zrušeno, aniž by bylo nutné zabývat se pravidly německého občanského práva.
- 56 Kromě toho, pokud bude potvrzení skutečností předložených žalobkyní shledáno nezbytným, žalobkyně navrhuje jednak položit otázky BvS a jednak vyslechnout p. Geiße jako svědka, jelikož se účastnil všech jednání týkajících se privatizace.
- 57 Žalobkyně rovněž popírá tvrzení Komise uvedené v bodě odůvodnění 82 napadeného rozhodnutí, podle něhož nevyplacení příslibené podpory spolkovou zemí Durynsko bylo v tomto případě nerozhodné, protože BvS a spolková země Durynsko jsou dvě různé právnické osoby. V rámci přezkumu státních podpor je totiž chování různých územních jednotek přičitatelné dotyčnému členskému státu jako jednomu útvaru (rozsudek Soudu ze dne 15. června 1999, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia v. Komise, T-288/97, Recueil, s. II-1871, bod 38). V tomto případě byla spolková země Durynsko pouze subjektem, jenž byl plátcem. Příslib poskytnutí podpory spolkové země Durynsko a snížení dohodnuté ceny BvS, proto nejsou přičitatelné různým právnickým osobám.
- 58 Komise, podporovaná vedlejším účastníkem řízení, popírá všechna tato tvrzení.

— Závěry Soudu

- 59 Zaprvé, pokud se jedná o žalobkyní tvrzené neuvedení odůvodnění v tom smyslu, že Komise neuvedla skutečné důvody vysvětlující, proč nevezala v napadeném rozhodnutí v úvahu údajný příslib poskytnutí podpory spolkovou zemí Durynsko ve výši 4 milionů DEM, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury odůvodnění vyžadované článkem 253 ES musí být přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musí z něho jasně a jednoznačně vyplývat úvaha orgánu, jenž akt vydal, tak aby dotčené osoby mohly rozpoznat důvody, které vedly k přijetí opatření a příslušný soud mohl rozhodnutí přezkoumat. Požadavek uvést odůvodnění musí být posouzen v závislosti na okolnostech případu. Nevyžaduje se, aby v odůvodnění byly uvedeny všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splnilo požadavky článku 253 ES musí být posouzena nejenom s ohledem na jeho znění, ale také s ohledem na souvislosti, za nichž byl přijat, jakož i na všechny právní předpisy upravující danou oblast (rozsudky Soudního dvora ze dne 2. dubna 1998, *Komise v. Sytraval a Brink's France*, C-367/95 P, Recueil, s. I-1719, bod 63; ze dne 19. září 2002, *Španělsko v. Komise*, C-113/00, Recueil, s. I-7601, body 47 a 48, a C-114/00, Recueil, s. I-7657, body 62 a 63; rozsudek Soudu ze dne 26. února 2002, *INMA a Itainvest v. Komise*, T-323/99, Recueil, s. II-545, bod 55).
- 60 Zvláště Komise není povinna se vyjádřit ke všem tvrzením, jichž se před ní dovolávají dotčené osoby, ale stačí, aby vyložila skutečnosti a právní úvahy, které mají zásadní význam pro logiku rozhodnutí (rozsudky Soudu ze dne 8. června 1995, *Siemens v. Komise*, T-459/93, Recueil, s. II-1675, bod 31, a ze dne 13. června 2000, *EPAC v. Komise*, T-204/97 a T-270/97, Recueil, s. II-2267, bod 35).
- 61 Pro účely přezkumu požadavku uvést odůvodnění v souvislostech tohoto případu je vhodné upřesnit, že řízení o kontrole státních podpor je řízením zahájeným proti členskému státu odpovědnému za poskytnutí podpory a že zúčastněné strany ve smyslu čl. 88 odst. 2 ES, mezi nimiž je příjemce podpory, se nemožou domáhat

účasti na takové kontradiktorní diskusi s Komisí, jakou je diskuse zahájená s uvedeným členským státem (rozsudky Soudního dvora ze dne 10. července 1986, *Belgie v. Komise*, 234/84, Recueil, s. 2263, bod 29, a ze dne 24. září 2002, *Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise*, C-74/00 P a C-75/00 P, Recueil, s. I-7869, body 81 a 82).

- 62 V tomto případě na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, Spolková republika Německo neuplatňovala během správního řízení, že poskytnutí snížení ceny BvS směřovalo k vyrovnání skutečnosti, že spolková země Durynsko nedodržela vůči žalobkyni svůj příslib poskytnutí investiční podpory ve výši 4 milionů DEM. Spolková republika Německo během správního řízení pouze tvrdila, že poskytnutí snížení ceny mělo zabránit tomu, aby žalobkyně vstoupila do likvidace.
- 63 I když je pravda, že Spolková republika Německo ve svém sdělení Komisi ze dne 27. února 2001 uvedla, že „[se připojuje] k obsahu argumentace vyložené [žalobkyní] v jejích připomínkách k zahájení formálního vyšetřovacího řízení“, je nicméně vhodné zdůraznit, že toto prohlášení se nachází v úvodní části uvedeného sdělení vztahující se k použití čl. 87 odst. 3 písm. c) ES. V každém případě zůstává pravdou, že Spolková republika Německo výslovně nezmínila údajný příslib spolkové země Durynsko žalobkyni, aby odůvodnila snížení ceny schválené BvS.
- 64 Za těchto okolností nelze vyžadovat, aby odůvodnění uvedené Komisí, pokud jde o její zamítnutí tvrzení vycházejícího z práva na změnu asset-deal 1, předloženého žalobkyní během správního řízení, bylo srovnatelně vyčerpávající s odůvodněním, jaké měla právo očekávat od Komise Spolková republika Německo, když byla zamítnuta její tvrzení.

65 V tomto případě Komise odpověděla na tvrzení žalobkyně předložené během správního řízení, vycházející z práva na změnu asset-deal 1 z důvodu existence nedodrženého příslibu poskytnutí podpory ze strany spolkové země Durynsko.

66 Podle bodu odůvodnění 82 napadeného rozhodnutí totiž:

„[Žalobkyně] uvádí, že prominutí pohledávky BvS nebylo státní podporou, ale změnou privatizační smlouvy, protože Svobodná země Durynsko poskytla méně investičních subvencí, než bylo dojednáno při příležitosti privatizace prvních tří výrobních řetězců. Protože však BvS a Svobodná země Durynsko jsou různé právnické osoby, Komise nemůže v žádném případě toto tvrzení přijmout. Práva, jichž se [žalobkyně] může případně domáhat vůči Svobodné zemi Durynsko a BvS, musí být posuzována odděleně.“ *(neoficiální překlad)*

67 Toto odůvodnění Komise umožnilo žalobkyni, jako zúčastněné straně, pochopit důvody zamítnutí jejího tvrzení, jejichž právní význam ostatně žalobkyně zpochybňuje a na jejichž základě může Soud provést svůj přezkum legality.

68 Z toho vyplývá, že část žalobního důvodu vycházející z toho, že napadené rozhodnutí neobsahuje odůvodnění, musí být v tomto bodě zamítnuta.

69 Pokud se zadruhé jedná o opodstatněnost posouzení Komise v bodě odůvodnění 82 napadeného rozhodnutí, je namístě připomenout, že v rozporu s tvrzeními žalobkyně v něm Komise nepřipustila, že spolková země Durynsko příslibila žalobkyni investiční podporu ve výši 4 milionů DEM. Komise se omezila pouze

na případ, že by žalobkyně mohla uplatňovat práva této povahy vůči spolkové zemi Durynsko, což potvrzuje skutečnost, že se zmínila o „právech [žalobkyně], jichž se může případně domáhat vůči Svobodné zemi Durynsko“. (*neoficiální překlad*)

- 70 Komise tak i pro případ, že by žalobkyně mohla uplatňovat taková práva, usoudila, že tvrzení žalobkyně byla nerozhodná, protože spolková země Durynsko a BvS jsou různé právnické osoby.
- 71 Je pravda, že zákaz stanovený čl. 87 odst. 1 ES se týká všech podpor poskytnutých státem nebo ze státních prostředků bez rozlišení mezi podporami poskytnutými přímo státem nebo veřejnými či soukromými útvary, které stát založí nebo určí, aby spravovaly podpory (rozsudek Soudního dvora ze dne 22. března 1977, Steinike & Weinlig, 78/76, Recueil, s. 595, bod 21, a výše uvedený rozsudek Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia v. Komise, bod 38).
- 72 Pouze z tohoto důvodu však nemůže být připuštěno, aby snížení ceny poskytnuté BvS bylo určeno k nahrazení nevyplacení údajné investiční podpory spolkovou zemí Durynsko.
- 73 Je důležité na úvod konstatovat, že tato údajná investiční podpora ze strany spolkové země Durynsko nebyla jedním z opatření oznámených Spolkovou republikou Německo Komisi dne 1. prosince 1998, která zahrnovala i snížení ceny.

- 74 Kromě toho je vhodné připomenout, že podle žalobkyně jí spolková země Durynsko v roce 1994 přislíbila vyplacení investiční podpory pokryté 23. rámcovým plánem úkolu společného zájmu „Zlepšení ekonomické a regionální struktury“, tj. režimem podpory investic pro regionální účely.
- 75 Jak tvrdí Komise ve svých písemných vyjádřeních, snížení ceny nespadá pod režim zvláštní podpory, a nemohlo být tudíž Komisí posouzeno vzhledem k ustanovením tohoto režimu. Toto snížení bylo totiž žalobkyni poskytnuto BvS, federálním úřadem pro správu majetku, aby žalobkyně mohla čelit finančním obtížím, ve kterých se ocitla a obnovit svou životaschopnost, a nikoliv za účelem podpory regionálnímu hospodářství spolkové země Durynsko, cíle sledovaného 23. rámcovým plánem.
- 76 Poskytnutí této údajné investiční podpory ostatně spadá do samosprávných pravomocí spolkové země Durynsko, a nikoli do pravomocí BvS, což potvrzuje skutečnost, kterou žalobkyně připustila během jednání, že uvedená spolková země by tuto podporu musela poskytnout ze svých vlastních prostředků.
- 77 Za těchto okolností nelze mít za to, že se Komise dopustila nesprávného posouzení tím, že odmítla tvrzení vycházející z práva na změnu asset-deal I z důvodu, že BvS a spolková země Durynsko byly různé právnické osoby, i kdyby spolková země Durynsko skutečně přislíbila žalobkyni uvedenou investiční podporu.
- 78 V každém případě je třeba konstatovat, že žalobkyně ve svých písemných vyjádřeních neprokázala z právního hlediska dostatečně, že spolková země Durynsko skutečně přislíbila poskytnout investiční podporu ve výši 4 milionů DEM.

- 79 Přestože se Komise v napadeném rozhodnutí neopřela o toto zjištění za účelem toho, aby zamítla tvrzení žalobkyně vycházející z práva na změnu asset-deal 1, požádal Soud v rámci organizačních procesních opatření o předložení různých písemností, v nichž by mohl být zmíněn příslib poskytnutí podpory spolkové zemi Durynsko. Žalobkyně tak nejdříve předala Soudu dopis BvS ze dne 18. února 1998, na základě kterého jí byly sděleny podstatné skutečnosti týkající se společného jednání mezi BvS, spolkovou zemí Durynsko a soukromým investorem, svůj dopis BvS ze dne 19. února 1998, jakož i smlouvu ze dne 19. února 1999 o snížení ceny. Tyto dopisy žalobkyně zmínila ve svých připomínkách Komisi k zahájení správního řízení ze dne 28. srpna 2000.
- 80 Nicméně, ačkoliv se všechny tyto dokumenty týkají právě poskytnutí snížení ceny žalobkyni, v žádném z nich není zmínka o příslibu poskytnutí podpory spolkovou zemí Durynsko ve výši 4 milionů DEM.
- 81 Žalobkyně dále předložila žádost o subvenci – zmíněnou v žalobě – která byla doručena spolkové zemi Durynsko dopisem ze dne 5. února 2001. Podle tohoto dopisu „při jednáních o privatizaci slíbila Svobodná země Durynsko, že podpoří projekt subvencemi investic ve výši 43 % (27 % + 16 %, pokud investor bude MSP) = 10,75 milionů DEM, [...] z čeho nakonec bylo schválených pouze 6,75 milionů, protože mezitím se změnila definice MSP v právu Společenství v neprospěch žalobkyně, takže spolková země nemohla dodržet své přísliby.“ Nelze mít nicméně za to, že tento dopis žalobkyně prokazuje z právního hlediska dostatečně existenci příslibu poskytnutí podpory spolkové zemi Durynsko ve výši 4 milionů DEM, který by odůvodňoval, že BvS souhlasil se snížením ceny ve stejné výši. Ve skutečnosti i kdyby údajný příslib subvence ve výši 16 %, na který se žalobkyně odvolává ve svém dopise, byl příslibem poskytnutí předmětné podpory 4 milionů DEM, spolková země Durynsko i podle názoru žalobkyně tento příslib odvolala.

- 82 Dále vzhledem k tomu, že žalobkyně tvrdila, že snížení ceny bylo podstatnou podmínkou pro uzavření asset-deal 1, Soud ji požádal, aby předložila tuto smlouvu. Nicméně žádný údaj v asset-deal 1 neumožňuje usoudit, že uvedené snížení ceny bylo odůvodněno nedodržením údajného příslibu poskytnutí podpory spolkovou zemí Durynsko.
- 83 Konečně žalobkyně na žádost Soudu předala opis dopisu ze dne 15. srpna 1996 – zmíněného v jejích připomínkách Komisi ze dne 28. srpna 2000 – který jí zaslala spolková země Durynsko a v němž bylo zmíněno poskytnutí subvence ve výši 4 680 000 DEM (2 392 846 EUR) uvedenou zemí, k níž sama ze svého podnětu připojila opis rozhodnutí o subvenci spolkové země Durynsko ze dne 19. srpna 1996. Avšak když byla žalobkyně v průběhu jednání dotazována na obsah těchto dopisů, uvedla, že podpora, o níž jde v těchto dopisech, není příslibem poskytnutí podpory 4 milionů DEM, kterou se spolková země Durynsko údajně zavázala jí poskytnout v rámci dotčené privatizace.
- 84 Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že žalobkyně neprokázala z právního hlediska dostatečně, že stanovení prodejní ceny prvních tří výrobních řetězců na 5,8 milionů DEM bylo odůvodněno údajným příslibem poskytnutí investiční podpory ve výši 4 milionů DEM spolkovou zemí Durynsko. Žalobkyně ostatně na jednání připustila, že nemá k dispozici dokument formálně potvrzující existenci takového příslibu poskytnutí podpory spolkovou zemí Durynsko.
- 85 Vzhledem k tomu, že Soud tuto otázku pokládá za dostatečně objasněnou organizačními procesními opatřeními přijatými podle článku 64 jednacího řádu, je toho názoru, že není namístě vyhovět žádosti žalobkyně směřující k tomu, aby BvS byly položeny otázky a aby p. Geiß byl vyslechnut jako svědek (viz výše bod 56).

86 Za těchto okolností vzhledem k tomu, že předpoklad úvahy žalobkyně o existenci příslibu poskytnutí investiční podpory spolkovou zemí Durynsko není doložen, není namístě zabývat se tvrzením žalobkyně týkajícím se otázky změny smluv v důsledku odpadnutí jejich podstatných podmínek ani určit, zda tento údajný příslib poskytnutí podpory spadal pod 23. rámcový plán.

87 Ze všeho, co bylo uvedeno, vyplývá, že tento žalobní důvod vycházející z práva na změnu asset-deal 1 musí být zamítnut jako neopodstatněný.

Co se týče údajně nesprávného posouzení kritéria soukromého operátora v tržním hospodářství

— Tvrzení účastníků řízení

88 Žalobkyně tvrdí, že Komise vyložila kritérium soukromého investora velmi restriktivně. Ve skutečnosti Komise měla posoudit snížení ceny z hlediska soukromé holdingové společnosti nebo skupiny soukromých podniků motivované vyhlídkou dlouhodobé výnosnosti podniků, které jsou příjemcem podpory a důvěryhodnosti její vlastní pověsti (výše uvedené usnesení ze dne 4. dubna 2002, Technische Glaswerke Ilmenau v. Komise, bod 65).

89 Konkrétně při použití kritéria soukromého investora na Spolkovou republiku Německo měla Komise vzít v úvahu příslib poskytnutí podpory spolkovou zemí Durynsko z roku 1994 a konstatovat, že snížení ceny bylo pouze způsobem dodržení tohoto příslibu, a proto nezpůsobilo žádnou ztrátu. Navíc tím, že by nedošlo

k platební neschopnosti žalobkyně a jejímu vstupu do likvidace, by toto opatření umožnilo také vyhnout se ztrátě podpor, které jí byly dříve poskytnuty.

- 90 Žalobkyně rovněž Komisi vytýká, že v napadeném rozhodnutí (body odůvodnění 67–85) zamítla tvrzení předložené Spolkovou republikou Německo, podle něhož z pohledu soukromého věřitele bylo výhodnější částečné prominutí zaplacení ceny stanovené v asset-deal 1 vzhledem k možnosti převodu čtvrtého výrobního řetězce v rámci asset-deal 2. Tím, že uvažovala o takovém převodu, byť v případě vstupu žalobkyně do likvidace, Komise nejenom nahradila svým posouzením posouzení dotčeného členského státu, ale navíc se postavila mimo rámec přiměřených úvah, které soukromý investor zohledňuje.
- 91 Kromě toho napadené rozhodnutí bylo nedostatečně odůvodněno, jelikož nezmiňovalo znalecký posudek BvS ze dne 30. května 2000, který byl přiložen ke sdělení Spolkové republiky Německo Komisi ze dne 3. července 2000. Komise totiž měla uvést důvody, pro něž se odchýlila od tohoto posudku, který vysvětluje, proč Spolková republika Německo dospěla k závěru, že snížení ceny odpovídá chování soukromého investora.
- 92 Komise namítá, že napadené rozhodnutí (body odůvodnění 78, 79 a 83) se zmiňuje o kritériu soukromého věřitele, a nikoli soukromého investora, kterého se dovolává žalobkyně. Tvrzení týkající se kritéria soukromého investora je tudíž nerozhodné a tvrzení týkající se kritéria soukromého věřitele jsou nepřípustná, protože nebyla dovolávána v žalobě.

- 93 Komise popírá, že použila kritérium soukromého věřitele velmi restriktivně. Poté, co by Spolková republika Německo naznačila soukromému věřiteli, že žalobkyně téměř zastavila platby a je platebně neschopná, soukromý věřitel by se snažil vymoci své pohledávky. Výpočty Komise přitom ukazují, že pro Spolkovou republiku Německo bylo výhodnější nesouhlasit se snížením ceny.
- 94 V tomto ohledu všechny tři důvody, které umožňují učinit závěr, že BvS nejednal jako soukromý věřitel, byly podrobně vyloženy v napadeném rozhodnutí (body odůvodnění 76–80). Co se týče konkrétněji čtvrtého výrobního řetězce, předmětu asset-deal 2, Komise upřesňuje, že se nikdy nedomnívala, že tento řetězec by mohl být za jakýchkoliv předpokladů prodán žalobkyni. Napadené rozhodnutí spočívalo na předpokladu, že tento výrobní řetězec i s dalšími zařízeními žalobkyně může být prodán třetím osobám v případě její likvidace. Kromě toho nic nenaznačovalo, že asset-deal 2 by nebyla uzavřena bez snížení ceny, když cena ve výši 50 000 DEM stanovená ve smlouvě, se prakticky rovnala darování. Konečně žalobkyně nevyvětluje dopad omylu, kterého se Komise údajně dopustila ve svých výpočtech.
- 95 Vedlejší účastník řízení se ztotožňuje s argumentací Komise.

— Závěry Soudu

- 96 Zaprvé, pokud se jedná o přípustnost tvrzení žalobkyně ohledně kritéria soukromého věřitele, je vhodné připomenout, že čl. 48 odst. 2 jednacího řádu zakazuje předkládání nových důvodů v průběhu řízení, ledaže by se tyto důvody zakládaly na právních a skutkových okolnostech, které vyšly najevo v průběhu řízení. V tomto případě tvrzení, jehož se žalobkyně dovolává ve své replice a které se týká kritéria soukromého věřitele, jež Komise uvádí v napadeném rozhodnutí, odpovídá tvrzení

předloženému Komisí k obraně, podle něhož kritérium soukromého investora, dovolávané v žalobě, není v tomto případě relevantní. Toto tvrzení není tedy novým důvodem, ale rozvinutím důvodu, dovolávaného v žalobě, vycházejícího z porušení čl. 87 odst. 1 ES, v tom smyslu, že Komise nesprávně použila kritérium soukromého operátora v tržním hospodářství. Proto musí být zamítnut návrh na odmítnutí pro nepřípustnost namítaný Komisí.

97 Zadruhé, co se týče opodstatněnosti tohoto tvrzení, je vhodné připomenout, že posouzení Komisí otázky, zda opatření splňuje kritérium soukromého operátora v tržním hospodářství, vyžaduje celkové ekonomické posouzení. Při přijímání aktu, který vyžaduje takové posouzení, má Komise rozsáhlou diskreční pravomoc a soudní přezkum, byť je v zásadě úplný, pokud jde o otázku, zda opatření spadá do působnosti čl. 87 odst. 1 ES, se omezuje na ověření dodržení procesních pravidel a uvedení odůvodnění, neexistence nesprávného právního posouzení, věcné správnosti zjištěných skutečností, neexistence zjevně nesprávného posouzení skutkových zjištění, jakož i neexistence zneužití pravomoci. Soudu zejména nepřísluší nahrazovat svým ekonomickým posouzením posouzení orgánu, který akt vydal (viz v tomto smyslu rozsudky Soudu ze dne 11. července 2002, HANSA v. Komise, T-152/99, Recueil, s. II-3049, body 125 až 127 a 129, a ze dne 17. října 2002, Linde v. Komise, T-98/00, Recueil, s. II-3961, bod 40).

98 V tomto případě k určení, zda má snížení části dluhů žalobkyně vůči BvS povahu státní podpory, je namístež použít kritérium soukromého věřitele v tržním hospodářství, uvedené v napadeném rozhodnutí, které ostatně žalobkyně nezpochybňuje.

99 Když BvS poskytl snížení ceny, nechoval se totiž jako veřejný investor; jehož chování by mělo být srovnáváno s chováním soukromého investora, který provádí strukturální globální nebo oborovou politiku a je veden vyhlídkami dlouhodobé výnosnosti investovaného kapitálu. Tento státní subjekt by měl být ve skutečnosti

srovnatelný se soukromým věřitelem, který hledá možnosti zaplacení částek, jež mu dluží dlužník ve finančních obtížích (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 29. dubna 1999, Španělsko v. Komise, C-342/96, Recueil, s. I-2459, bod 46, a ze dne 29. června 1999, DM Transport, C-256/97, Recueil, s. I-3913, bod 24, a výše uvedený rozsudek HANSA v. Komise, bod 167).

- 100 Je důležité připomenout, že v průběhu správního řízení Spolková republika Německo konstatovala, že žalobkyně měla vážné finanční problémy. Setrvání BvS na kupní ceně stanovené v asset-deal 1 by podle německých orgánů tudíž pravděpodobně způsobilo vstup žalobkyně do likvidace, a tím neprovedení asset-deal 2. Za těchto podmínek podle Spolkové republiky Německo konečné náklady (1 811 000 DEM) na snížení ceny o 4 miliony DEM byly pro BvS výhodnější než setrvání na celé kupní ceně stanovené v asset-deal 1, což by způsobilo výdaje ve výši 2 590 000 DEM (bod odůvodnění 73–75 napadeného rozhodnutí).
- 101 Žalobkyně zpochybňuje důvody, které v napadeném rozhodnutí vedly Komisi k zamítnutí teze obhajované Spolkovou republikou Německo během správního řízení, podle níž snížení ceny stanovené v asset-deal 1 o 4 miliony DEM, mělo za cíl snížit finanční náklady BvS, a bylo tudíž ekonomicky nejvýhodnějším řešením.
- 102 V tomto ohledu ve svých písemných vyjádřeních uplatňuje, že napadené rozhodnutí je založeno na nerealistickém předpokladu, tj. že asset-deal 2 by mohla být provedena, i kdyby žalobkyně vstoupila do likvidace, a tvrdí, že v každém případě vzhledem k tomu, že se Spolková republika Německo opřela o racionální ekonomická posouzení, neměla Komise nahradit svým vlastním posouzením posouzení dotčeného členského státu.

- 103 Nicméně je namístě konstatovat, že se žalobkyně na podporu této části žalobního důvodu spokojila s tvrzením, že Komise překročila kontrolní pravomoci, které má za účelem ověření, zda dotčený členský stát se choval jako soukromý věřitel, když usoudila, že „nic nenaznačuje, že asset-deal 2 by nenabyla účinnost, kdyby BvS neprominul část své pohledávky“.
- 104 Toto nepodepřené tvrzení není takové povahy, aby mohlo prokázat, že se Komise tím, že usoudila, že žádná skutečnost neumožňuje považovat snížení ceny za předběžnou podmínku pro provedení asset-deal 2, dopustila nesprávného posouzení (body odůvodnění 76–78 napadeného rozhodnutí).
- 105 V každém případě je třeba poznamenat, že se Komise v napadeném rozhodnutí rovněž zabývala možností, že asset-deal 2 by nebyla provedena, kdyby BvS vyžadoval zaplacení celé kupní ceny prvních tří výrobních řetězců stanovené v asset-deal 1. V této souvislosti se opřela o dvě další úvahy, které podle ní prokazují, že Spolková republika Německo nemohla oprávněně tvrdit, že snížení ceny bylo ekonomicky nejvýhodnějším řešením.
- 106 Zprvé Komise dospěla k závěru, že i za předpokladu, že asset-deal 2 nemohla být provedena v případě, kdyby cena nebyla snížena, nebylo prokázáno, že BvS tím, že souhlasil s tímto snížením, se choval jako soukromý věřitel (bod odůvodnění 79 napadeného rozhodnutí). V tomto ohledu usoudila, že za předpokladu, že BvS by neposkytl snížení ceny, což by způsobilo vstup žalobkyně do likvidace, výdaje na úpravu pozemku, na němž se nachází čtvrtý výrobní řetězec, by neměly být brány v úvahu, na rozdíl od toho, jak učinila Spolková republika Německo při svých ekonomických posouzeních na podporu svého tvrzení. Tato úprava pozemku byla ve skutečnosti nezbytná pro účely vytvoření technologické základny. Soukromý věřitel nebyl povinen realizovat takový projekt.

- 107 Co se týče úpravy pozemku čtvrtého výrobního řetězce nezbytné pro realizaci technologické základny, je třeba podotknout, že v tomto směru žalobkyně ve svých písemných vyjádřeních nezpochybnila tvrzení Komise. Nicméně žalobkyně ve svých odpovědích Soudu uplatnila, že BvS byl na základě příslušných právních předpisů také povinen upravit tento pozemek a že projekt vytvoření technologické základny byl značně subvencován.
- 108 Kromě skutečnosti, že žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti na podporu tohoto tvrzení, je namístě konstatovat, že toto tvrzení nemůže nijak zpochybnit tvrzení Komise, podle něhož soukromý věřitel neměl povinnost spojenou s vytvořením technologické základny. Ve skutečnosti vzhledem k tomu, že takový projekt nebyl spojen s cílem restrukturalizace žalobkyně, mohla Komise správně usoudit, že se jednalo o povinnost nesouvisející s chováním soukromého věřitele, ale s výkonem výsad veřejné moci vyplývajících ze státní svrchovanosti.
- 109 V tomto ohledu Komise rovněž konstatovala, že německé orgány stanovily vyšší prodejní ceny tohoto pozemku žalobkyni na 1 047 000 DEM (535 323 EUR), za předpokladu snížení ceny stanovené v asset-deal 1 o 4 miliony DEM. Zato Spolková republika Německo ji ohodnotila pouze na 470 000 DEM (240 307 EUR) za předpokladu, že BvS nebude souhlasit se snížením ceny, což způsobí vstup žalobkyně do likvidace. Komise konstatovala, že toto snížení prodejní ceny uvedeného pozemku nebylo důkladněji vysvětleno (bod odůvodnění 79 napadeného rozhodnutí).
- 110 Ačkoliv žalobkyně nezpochybňuje toto posouzení Komise ve svých písemných vyjádřeních, uplatňuje ve svých odpovědích na otázky Soudu, že snížení prodejní ceny pozemku je odůvodněno potřebou jeho úpravy. Avšak i za předpokladu, že BvS by byl povinen upravit pozemek, na němž se nachází čtvrtý výrobní řetězec, nemůže být připuštěno, aby byla zohledněna tato úprava ve výši 2 200 000 DEM (1 124 842 EUR) a současně snížení prodejní ceny z 1 047 000 DEM na 470 000 DEM.

- 111 Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že Komise, aniž by se dopustila zjevně nesprávného posouzení, mohla nepřihlédnout k výdajům na úpravu pozemku, na němž se nacházel čtvrtý výrobní řetězec, ve svém výpočtu nákladů BvS pro případ, že by BvS vyžadoval zaplacení celé ceny stanovené v asset-deal 1.
- 112 Tato okolnost sama o sobě umožňuje mít za to, že Komise oprávněně usoudila, že náklady, které vyplývaly pro BvS z poskytnutí snížení ceny, byly v rozporu s informacemi předanými v tomto směru Spolkovou republikou Německo vyšší, než by byly náklady vynaložené v případě, že by k uvedenému snížení nedošlo.
- 113 Zadruhé Komise ve svém napadeném rozhodnutí (bod odůvodnění 80) rovněž uplatnila, že ve srovnávacím výpočtu finančních nákladů, které musí BvS nést jednak za předpokladu poskytnutí snížení ceny a jednak za předpokladu zaplacení ceny úvodem stanovené v asset-deal 1, opomenula Spolková republika Německo vzít v úvahu investiční subvenci ve výši 1 milionu DEM poskytnutou BvS v rámci asset-deal 2. Zohlednění této částky umožňuje konstatovat, že výdaje BvS by byly vyšší za předpokladu, že by BvS souhlasil se snížením ceny.
- 114 V tomto ohledu žalobkyně ve své odpovědi na otázku Soudu tvrdila, že tato subvence ve výši 1 milionu DEM stanovená v článku 5 asset-deal 2 byla nenávratným nákladem („sunk cost“). Podle žalobkyně se totiž vzhledem k tomu, že čtvrtý výrobní řetězec mohl být v provozu, jen pokud by jeho součásti byly renovovány, BvS zavázal uhradit žalobkyni výdaje na údržbu linky ve výši 1 milionu DEM, které z důvodů jejich určení nemohly být získány zpět a nezakládaly práva v případě úpadku.

- 115 Nicméně je třeba konstatovat, že žalobkyně se ve své odpovědi na otázku Soudu spokojila s tvrzením, že subvence ve výši 1 milionu DEM, k níž se BvS zavázal, byla nenávratným nákladem, aniž by v tomto ohledu předložila důkaz, který by Komise měla během správního řízení k dispozici.
- 116 Navíc taková okolnost nemůže odůvodnit to, že výše této subvence byla opomenuta ve výpočtu nákladů vyplývajících pro BvS z provedení asset-deal 2. Ve skutečnosti i za předpokladu, že by tato subvence představovala pro BvS nenávratný náklad v případě likvidace žalobkyně a následného neprovedení asset-deal 2, zůstává skutečností, že BvS poskytl tuto subvenci v souvislosti s asset-deal 2. Tudíž ji bylo třeba zohlednit při výpočtu nákladů vyplývajících pro BvS z provedení asset-deal 2 v důsledku poskytnutí snížení ceny.
- 117 Z toho vyplývá, že žalobkyně neprokázala, že se Komise dopustila zjevného omylu v rozboru vyloženém v bodě odůvodnění 80 napadeného rozhodnutí.
- 118 Jelikož bylo dříve konstatováno, že snížení ceny již samo o sobě představuje nákladnější variantu (viz výše bod 112), bylo by jí tím spíše, kdyby BvS musel zaplatit dodatečnou subvenci ve výši 1 milionu DEM.
- 119 Za těchto okolností nelze přijmout ani tvrzení, jímž žalobkyně vytýká Komisi, že nevzala v úvahu skutečnost, že snížení ceny mohlo být motivováno snahou vyhnout se ztrátě podpor dříve zaplacených za účelem uzavření asset-deal 1.

- 120 Kromě toho žalobkyně ve svých písemných vyjádřeních tvrdí, že zájem na zachování důvěryhodnosti BvS a na podpoře její pověsti mohl spadat mezi skutečnosti, které mohou být rozumně vzaty v úvahu soukromým operátorem. Komise měla zohlednit příslib podpory spolkovou zemí Durynsko z roku 1994 a konstatovat, že snížení ceny bylo pouze způsobem dodržení tohoto příslibu.
- 121 Avšak jak bylo dříve konstatováno, žalobkyně neprokázala, že Komise se dopustila zjevně nesprávného posouzení, když usoudila, že žalobkyně nemohla mít právo na změnu asset-deal 1. Tudíž nelze mít za to, že by udržením prodejní ceny prvních tří výrobních řetězců stanovené v asset-deal 1 na 5,8 milionů DEM byla dotčena důvěryhodnost BvS.
- 122 Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že Komise se nedopustila nesprávného posouzení, když usoudila, že BvS se nechoval jako soukromý věřitel působící v obvyklých podmínkách trhu a že nepoužila toto kritérium nesprávně.
- 123 Konečně zatřetí, co se týče nedostatečného odůvodnění napadeného rozhodnutí spočívajícího v tom, že Komise nevysvětlna důvody, pro něž nevezala v úvahu znalecký posudek BvS ze dne 30. května 2000, je vhodné připomenout, že ve svém odůvodnění se Komise mohla spokojit s vyložem skutečností a právních úvah, které mají základní význam pro rozhodnutí (viz výše bod 60).
- 124 Tento posudek vypracovaný dva roky po poskytnutí snížení ceny uvádí toto:

„Z ekonomického hlediska je jak pro BvS, tak pro [žalobkyni] nejlepším řešením, když se jí podaří, jak zamýšlí, najít v roce 2000 investora, který jí může dát

k dispozici kapitál ve výši 3 850 000 DEM, a když pohledávka kupní ceny BvS ve výši 5 800 000 DEM zanikne zaplacením 1 800 000 DEM a úroků.“

125 Tento posudek vázal tudíž pokračování činnosti žalobkyně na podmínku nejenom snížení ceny, ale také na nový vklad investora ve výši 3 850 000 DEM. Restrukturalizační plán z roku 1998 již ovšem předpokládal nezbytnost takového vkladu. Nicméně je zřejmé, že žádný nový soukromý investor nebyl nalezen (bod odůvodnění 95 napadeného rozhodnutí).

126 Navíc Spolková republika Německo ve svém sdělení Komisi ze dne 27. února 2001 uvedla, že posudek BvS ze dne 30. května 2000 je pouze prvním přístupem, jenž pro účely změny restrukturalizačního plánu z roku 1998 nebere v úvahu některá čtvrtletí hospodářské recese v letech 1998 a 1999.

127 V této souvislosti Komise mohla oprávněně dojít k závěru, že tento posudek není rozhodnou skutečností, na níž by bylo třeba se odvolat v napadeném rozhodnutí. Napadené rozhodnutí není tudíž v tomto ohledu nedostatečně odůvodněno.

128 Vzhledem ke všemu, co bylo uvedeno výše, musí být tato část žalobního důvodu také zamítnuta.

Co se týče údajně nesprávného určení výše podpory

129 Podpůrně žalobkyně tvrdí, že Komise nesprávně určila výši podpory podléhající povinnosti navrácení na základě článku 2 napadeného rozhodnutí. Komise totiž opomenula prokázat, že tato podpora činila skutečně 4 miliony DEM. Jelikož čl. 87

odst. 1 ES se týká podpor poskytovaných „ze státních prostředků“, výše podpory prohlášená za neslučitelnou se společným trhem musí být rovna ztrátě příjmů, kterou utrpěl BvS tím, že odsouhlasil snížení ceny.

- 130 Komise nezpochybňovala, že žalobkyně by vstoupila do likvidace, kdyby BvS vyžadoval zaplacení ceny stanovené v asset-deal 1. Avšak předpokládá, že v tomto případě bude asset-deal 2 provedena, což je podle názoru žalobkyně, nerealistické. Komise tedy k určení výše tvrzené podpory nevzala v úvahu dodatečné ztráty, které by vznikly BvS v případě neprovedení druhé smlouvy. Kromě toho podle výpočtu uvedeného v napadeném rozhodnutí v případě likvidace žalobkyně by se ztráta příjmů BvS rovnala pouze částce poskytnuté konkurzním věřitelům, a nikoliv 4 milionům DEM. Vzhledem k tomu, že Komise vyčíslila částku dotčené podpory ve výši, která odporuje jejím vlastním zjištěním, musí být napadené rozhodnutí zrušeno.
- 131 Komise, podporovaná vedlejším účastníkem řízení, zpochybňuje tvrzení žalobkyně.
- 132 Soud připomíná, že podle ustálené judikatury je cílem sledovaným Komisí při vyžadování navrácení protiprávní podpory zbavit příjemce výhody, z níž měl prospěch na trhu vůči svým soutěžitelům a obnovit situaci, která existovala před poskytnutím uvedené podpory (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 21. března 1990, *Belgie v. Komise*, C-142/87, Recueil, s. I-959, bod 66, a ze dne 4. dubna 1995, *Komise v. Itálie*, C-348/93, Recueil, s. I-673, bod 27). Tento cíl nemůže ostatně záviset na formě, v níž podpora byla poskytnuta (rozsudek Soudního dvora ze dne 10. června 1993, *Komise v. Řecko*, C-183/91, Recueil, s. I-3131, bod 16).

133 Mimoto Soud rozhodl (viz zejména rozsudek Soudního dvora ze dne 24. února 1987, Deufil v. Komise, 310/85, Recueil, s. 901), že zrušení protiprávní podpory prostřednictvím jejího navrácení je logickým důsledkem konstatování její protiprávnosti. Tedy navrácení protiprávně poskytnuté státní podpory za účelem obnovení dřívějšího stavu nemůže být v zásadě považováno za nepřiměřené opatření vzhledem k cílům ustanovení Smlouvy v oblasti státních podpor (výše uvedený rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 1990, Belgie v. Komise, bod 66).

134 Článek 2 odst. 1 napadeného rozhodnutí uvádí toto:

„Spolková republika Německo přijme všechna opatření, jež jsou nezbytná k navrácení podpory uvedené v článku 1, která příjemci byla poskytnuta protiprávně.“ *(neoficiální překlad)*

135 Co se týče, jako v tomto případě, protiprávně poskytnuté podpory formou snížení ceny stanovené v prodejní smlouvě, je nepřesné tvrdit, jak činí žalobkyně, že výše podpory, kterou má vrátit, je nižší než toto snížení.

136 Ve skutečnosti podle asset-deal 1 částka, za kterou BvS prodal první tři výrobní řetězce, činila 5,8 milionů DEM. Snížením ceny získala žalobkyně ekonomické zvýhodnění ve výši 4 milionů DEM, které neměli její soutěžitelé.

- 137 V tomto ohledu nemůže žalobkyně oprávněně tvrdit, že z pohledu soukromého věřitele je částka představující státní podporu nižší než výše snížení ceny a že zaplacení celé ceny stanovené v asset-deal 1 by způsobilo dodatečné ztráty pro Spolkovou republiku Německo, jelikož bylo dříve rozhodnuto, že takový věřitel, působící v obvyklých podmínkách trhu, by neposkytl uvedené snížení (viz výše bod 122).
- 138 Žalobkyně každopádně soudí, že ztráta, kterou by Spolková republika Německo utrpěla, by nebyla 4 miliony DEM, ale byla by tvořena částkou poskytnutou konkurzním věřitelům v rámci likvidace, k níž by došlo, kdyby BvS nepřiznal snížení ceny.
- 139 Vzhledem k tomu, že cílem navrácení protiprávně poskytnuté podpory bylo obnovení stavu, který existoval před poskytnutím této podpory, Komise byla oprávněna nařídít navrácení zmíněné podpory. Ve skutečnosti vyžadováním navrácení snížení ceny, které by mohlo způsobit vstup žalobkyně do likvidace, by se žalobkyně ocitla v situaci srovnatelné s tou, k níž by došlo, kdyby snížení ceny nebylo poskytnuto, znamenající podle žalobkyně její vstup do likvidace. V tomto ohledu, vstoupí-li žalobkyně skutečně do likvidace, bude příslušet Spolkové republice Německo, aby zajistila postupem podle vnitrostátního práva, že dotčená podpora bude skutečně navrácena, aniž by přitom tento vstup do likvidace bránil výkonu napadeného rozhodnutí (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 15. ledna 1986, Komise v. Belgie, 52/84, Recueil, s. 89, body 16 a 17).
- 140 Z toho vyplývá, že tato část žalobního důvodu, jakož i celý první žalobní důvod musí být zamítnuty jako neopodstatněné.

K druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení čl. 87 odst. 3 písm. c) ES a z nedostatečného odůvodnění

Tvrzení účastníků řízení

- 141 Zprvč žalobkyně připomíná, že Komise musí vzít při přezkumu přiměřenosti podpory podle čl. 87 odst. 3 písm. c) ES v úvahu strukturu trhu (rozsudky Soudu ze dne 6. října 1999, Salomon v. Komise, T-123/97, Recueil, s. II-2925, bod 79, a ze dne 30. ledna 2002, Keller a Keller Meccanica v. Komise, T-35/99, Recueil, s. II-261, bod 88). V tomto ohledu se opírá o obecné směry pro státní podpory a restrukturalizaci podniků v obtížích. Tyto obecné směry zmiňují například případ, kdy zánik podniků by vedl k vytvoření monopolu nebo oligopolu. Žalobkyně dodává, že Komise je povinna ověřit, že poskytnutí podpory není spojeno s porušením jiných ustanovení práva Společenství, jako jsou článek 82 ES a článek 2 nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 ze dne 21. prosince 1989 o kontrole spojování podniků (Úř. věst. 1990, L 257, s. 13; Zvl. vyd. 08/01, s. 31) (rozsudky Soudního dvora ze dne 19. září 2000, Německo v. Komise, C-156/98, Recueil, s. I-6857, bod 78; ze dne 3. května 2001, Portugalsko v. Komise, C-204/97, Recueil, s. I-3175, bod 41 a následující a Soudu ze dne 31. ledna 2001, RJB Mining v. Komise, T-156/98, Recueil, s. II-337, bod 112 a následující).
- 142 V tomto případě se Komise tím, že opomenula vzít v úvahu mezi zvažovanými skutečnostmi pro účely posouzení přiměřenosti podpory podle čl. 87 odst. 3 písm. c) ES skutečnost, že v případě zániku žalobkyně skupina Schott Glas získá nebo posílí své dominantní postavení v určitých oblastech výroby skla, dopustila zjevně nesprávného posouzení.
- 143 Konkrétněji, žalobkyně vytýká Komisi, že se nezabývala jejími vysvětleními ohledně struktury trhu a nepřezkoumala, zda její zánik by mohl způsobit vytvoření úzkého

oligopolu, jak to prokázala německá vláda ve svém sdělení ze dne 20. listopadu 2000. Přebírá některé číselné údaje obsažené v tomto sdělení týkající se tržních podílů a podotýká, že jejich popření vedlejším účastníkem řízení není podepřeno žádnými skutečnostmi, přičemž vedlejší účastník řízení je hlavním podnikem v oboru. Vedlejší účastník řízení zejména nevyvrátil tvrzení, podle něhož existuje trh se surovinou pro „průhledové sklo“, na kterém by se nacházel v postavení kvazi-monopolu, jestliže by žalobkyně zanikla.

144 Konečně, napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno, protože neumožňuje dokázat, zda při hodnocení snížení ceny podle čl. 87 odst. 3 písm. c) ES vzala Komise v úvahu změnu struktury trhu, která by nastala po zániku žalobkyně v případě, že by byla zachována celá prodejní cena.

145 Zadruhé žalobkyně vytýká Komisi, že založila své posouzení podle čl. 87 odst. 3 písm. c) ES na nepřesných skutečnostech, tj. na restrukturalizačním plánu, který jí byl předán dne 1. prosince 1998. Tento plán totiž nesouhlasil s projektem restrukturalizace žalobkyně v době přijetí napadeného rozhodnutí dne 12. června 2001, který byl v tomto případě rozhodující (rozsudek Soudu ze dne 5. června 2001, ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi v. Komise, T-6/99, Recueil, s. II-1523, bod 93). V tomto ohledu Komise ujistila německé orgány, že je bude informovat před přijetím konečného rozhodnutí, aby jí mohly předat nový plán restrukturalizace, jak to navrhly ve svém sdělení ze dne 27. února 2001. Žalobkyně soudí, že Komise za těchto okolností neměla založit napadené rozhodnutí na plánu restrukturalizace z roku 1998.

146 Konečně, napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno, jelikož nezmiňuje Arnoldův posudek vypracovaný z podnětu spolkové země Durynsko a přiložený ke sdělení Spolkové republiky Německo Komisi ze dne 27. února 2001. Jednalo se o jedinou písemnost ze správního spisu, která obsahovala systematickou analýzu

ekonomické situace žalobkyně. Posudek dokazoval, že se její ekonomická situace v roce 2000 zlepšovala. V napadeném rozhodnutí (body odůvodnění 96 a 97) v úplném rozporu s tímto posudkem ovšem Komise dospěla k závěru, že plán restrukturalizace neumožňoval obnovit životaschopnost žalobkyně. Toto posouzení Komise bylo ostatně mezitím vyvráceno Pfizenmayerovým posudkem ze dne 10. prosince 2001.

147 Komise, podporovaná vedlejším účastníkem řízení, popírá tvrzení žalobkyně.

Závěry Soudu

148 Je třeba připomenout, že Komise má rozsáhlou diskreční pravomoc v oblasti čl. 87 odst. 3 ES (výše uvedený rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 1990, *Belgie v. Komise*, bod 56, a rozsudek Soudního dvora ze dne 11. července 1996, *SFEI a další, C-39/94, Recueil, s. I-3547, bod 36*). Přezkum provedený soudcem Společenství se tedy musí omezit na ověření dodržení procesních pravidel a povinnosti uvést odůvodnění, jakož i věcné správnosti skutkových zjištění a toho, zda nedošlo k zjevně nesprávnému posouzení nebo zneužití pravomoci (rozsudek Soudu ze dne 22. října 1996, *Skibsvaerftsforeningen a další v. Komise, T-266/94, Recueil, s. II-1399, bod 170*). Soudci Společenství nepřísluší nahrazovat svým ekonomickým posouzením posouzení Komise (rozsudek Soudu ze dne 12. prosince 1996, *AIUFFASS a AKT v. Komise, T-380/94, Recueil, s. II-2169, bod 56, a výše uvedený rozsudek Soudu HAMSA v. Komise, bod 48*).

149 Nicméně Komise je jednak vázána omezeními a sděleními, která přijímá ve věci kontroly státních podpor v rozsahu, v němž se neodchylují od norem Smlouvy a ve kterém jsou přijata členskými státy (výše uvedený rozsudek Soudního dvora *Deufil v. Komise, bod 22*; rozsudky Soudního dvora ze dne 24. března 1993, *CIRFS a další*

v. Komise, C-313/90, Recueil, s. I-1125, bod 36; ze dne 15. října 1996, IJssel-Vliet, C-311/94, Recueil, s. I-5023, bod 43, a ze dne 26. září 2002, Španělsko v. Komise, C-351/98, Recueil, s. I-8031, bod 53). Kromě toho je třeba připomenout, že podle článku 253 ES Komise musí ve svých rozhodnutích včetně rozhodnutí, kterými odmítá prohlásit podpory za slučitelné se společným trhem na základě čl. 87 odst. 3 písm. c) ES, uvádět odůvodnění.

- 150 Zaprvé je třeba zabývat se tvrzením žalobkyně, kterým vytýká Komisi, že založila napadené rozhodnutí na plánu restrukturalizace z prosince 1998, a nikoliv na plánu restrukturalizace ze dne 19. dubna 2001, jakož i to, že opomenula vzít v úvahu Arnoldův posudek ze dne 24. listopadu 2000.
- 151 Co se týče restrukturalizačního plánu, na němž Komise založila své rozhodnutí, je vhodné připomenout, že v bodě 3.2.2 obecných směrů Společenství pro státní podpory na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích je zejména uvedeno, že podpora na restrukturalizaci musí být vázána na životaschopný program restrukturalizace nebo obnovy, který musí být předložen Komisi se všemi potřebnými přesnými údaji, a že tento plán musí umožnit obnovení konkurenceschopnosti podniku v přiměřené lhůtě.
- 152 V tomto případě zaprvé bylo poskytnuto žalobkyni ze strany BvS snížení ceny stanovené v asset-deal 1 o 4 miliony DEM před jeho oznámením Komisi dne 1. prosince 1998. Je nesporné, že německé orgány v oznámení snížení ceny předaly restrukturalizační plán z prosince 1998, který se týkal období 1998 až 2000. Je rovněž nesporné, že restrukturalizační plán ze dne 19. dubna 2001 nebyl předán Komisi během správního řízení.
- 153 Žalobkyně v odpovědi na otázku Soudu v tomto ohledu uplatňuje, že tento poslední uvedený plán nebyl předán Komisi ihned proto, aby nedošlo k současnému předložení různých alternativních plánů.

- 154 Zadruhé ze sdělení Spolkové republiky Německo Komisi ze dne 27. února 2001 vyplývá, že nutnost změnit restrukturalizační plán z roku 1998 plyne jednak z neexistence příspěvku soukromého investora předpokládaného v tomto plánu a jednak z velmi slabé konjunktury v prvním pololetí roku 1999, která přispěla ke zhoršení finanční situace žalobkyně. Nutnost přijmout nový restrukturalizační plán v roce 2001 potvrzuje tudíž neúspěch restrukturalizačního plánu z roku 1998 v tom směru, že neumožnil obnovení životaschopnosti žalobkyně v přiměřené lhůtě.
- 155 Zatřetí je třeba konstatovat, že žádný údaj ve spisu neumožňuje prokázat, že Komise se skutečně zavázala informovat německé orgány o bezprostřední časové blízkosti přijetí napadeného rozhodnutí, jak tvrdí žalobkyně.
- 156 V tomto ohledu bylo rozhodnuto, že uložit Komisi povinnost upozornit dotčený členský stát na blízkost přijetí záporného rozhodnutí by mohlo představovat postup vedoucí k průtahům bránícím uzavření probíhajícího správního řízení (rozsudek Soudu ze dne 21. ledna 1999, *Neue Maxhütte Stehlwerke a Lech-Stahlwerke v. Komise*, T-129/95, T-2/96 a T-97/96, *Recueil*, s. II-17, bod 231).
- 157 Ostatně německé orgány ve svém sdělení ze dne 27. února 2001 uvedly pouze, že „federální vláda bude v blízké době informovat Komisi, pokud to Komise shledá za nezbytné, o konečném výsledku rozhodnutí o změně restrukturalizačního plánu“. Žalobkyně nemůže tudíž oprávněně tvrdit, že německá vláda ve zmíněném sdělení ze dne 27. února 2001 navrhla předání nového restrukturalizačního plánu, když takový plán v té době ve skutečnosti neexistoval.

- 158 Navíc německé orgány v rámci téhož sdělení, přestože se zmínily o nutnosti přistoupit ke změně restrukturalizačního plánu z roku 1998, uvedly toto:
- „Nicméně spolková vláda vychází z toho, že na základě tržního chování BvS může Komise uzavřít řízení bez přezkoumání změn restrukturalizačního plánu, jenž je ještě nutno podrobně dohodnout.“
- 159 Konečně začtvrté, jak zdůrazňuje i Komise, žalobkyně nepovažovala za užitečné předat tento plán Komisi v období od 19. dubna 2001, dne jeho přijetí, do 12. června 2001, dne přijetí napadeného rozhodnutí.
- 160 Ze všech těchto úvah vyplývá, že žalobkyně neuplatňuje oprávněně, že Spolková republika Německo formálně žádala Komisi o schválení předložení aktualizovaného restrukturalizačního plánu. Nelze tak mít za to, že Komise se dopustila zjevně nesprávného posouzení, když založila napadené rozhodnutí na restrukturalizačním plánu z prosince 1998.
- 161 Pokud jde na druhou stranu o Arnoldův posudek ze dne 24. listopadu 2000, v jeho úvodu je uvedeno, že byl objednán spolkovou zemí Durynsko za účelem přezkoumání rizika spojeného s poskytnutím dodatečných podpor.

162 Kromě toho v závěru tohoto posudku je uvedeno toto:

„Stav výsledků společnosti za období 1997 až 2002 ukazuje, že společnost zaznamenala kladný vývoj.

Na jedné straně díky vysokým obrátům a na druhé straně snížením nákladů se stav hospodářských výsledků nepřetržitě zlepšoval od roku 1997, s výjimkou roku 1999. Vezmou-li se v úvahu mimořádné příjmy v roce 2000, je možné získat vyrovnaný výsledek. Práh výnosnosti bude dosažen v roce 2002 s obratem 40 milionů DEM.

To předpokládá, že neexistují výjimečné faktory, které by ovlivnily tento vývoj.

Podmínkou takto předpokládaného vývoje je nicméně uskutečnění nutných investic, odhadnutých podle prognóz na 11 500 000 DEM. V roce 2000 bylo možno uskutečnit investice pouze ve výši 1 000 000 DEM.

Stav hotovosti společnosti je znepokojivý. Kromě prostředků určených na reprodukční investice a investice na obnovu, které činí 11 500 000 DEM, existují staré úvěry, které je třeba zaplatit, a to ve výši 20 538 000 DEM.

Podle výpočtu, který jsme provedli, společnost zaznamená v roce 2001 nedostatek hotovosti ve výši 7 842 000 DEM a v roce 2002 nedostatek hotovosti ve výši 2 215 000 DEM.

Podle našich odhadů nebude společnost schopna zajistit své financování svými vlastními budoucími prostředky. V případě, že výsledek řízení o oznámení Evropské unii bude nepříznivý, bylo by namístež obstarat nové finanční prostředky ve výši 6 000 000 DEM.

Společnost nemá možnosti tak učinit.

Podle našeho mínění jsou k zajištění výrobního závodu nezbytné dodatečné subvence nebo podpory nebo prominutí stávajících úvěrů.“

- 163 S ohledem na to, co bylo uvedeno, z Arnoldova posudku nevyplývá, že by žalobkyně měla vyhlídky dlouhodobé výnosnosti.
- 164 Navíc žalobkyně ve své žádosti o subvenci spolkové zemi Durynsko ze dne 5. února 2001, jejíž předložení Soud požadoval, uvedla, že investice uvedené v Arnoldově posudku jsou „za stávající situace podniku v rozporu s právní úpravou podpor“, a že je tudíž třeba se v tomto směru odchýlit od závěrů zmíněného posudku.
- 165 Nelze tudíž shledat, jak tvrdí žalobkyně ve svých písemných vyjádřeních, že změna restrukturalizačního plánu z roku 1998 byla založena na Arnoldově posudku, když ona sama byla toho názoru, že je vhodné se odchýlit od jeho závěrů.

- 166 V této souvislosti a zejména s ohledem na závěry Arnoldova posudku a jeho posouzení žalobkyně mohla Komise legitimně shledat, že není namístě se o něm zmiňovat v napadeném rozhodnutí. Je tedy třeba zamítnout tvrzení žalobkyně vycházející z nedostatečného odůvodnění napadeného rozhodnutí v tomto ohledu.
- 167 Co se týče skutečnosti, že se žalobkyně dovolává Pfizenmayerova posudku ze dne 10. prosince 2001, je vhodné připomenout, že podle ustálené judikatury musí být legalita rozhodnutí ve věci podpor posouzena na základě informací, jež Komise mohla mít v době jeho přijetí (výše uvedený rozsudek ze dne 10. července 1986, *Belgie v. Komise*, bod 16). Stačí konstatovat, že vzhledem k tomu, že Pfizenmayerův posudek, předložený žalobkyní pro účely řízení o předběžném opatření za účelem zhodnocení možností jejího ekonomického přežití za předpokladu, že tato žaloba by byla zamítnuta, byl předložen po přijetí napadeného rozhodnutí a Komise jej neměla k dispozici během správního řízení.
- 168 Z toho vyplývá, že žalobkyně neprokázala, že Komise založila své posouzení s ohledem na čl. 87 odst. 3 ES na nepřesných skutečnostech ani že napadené rozhodnutí je v tomto ohledu nedostatečně odůvodněno.
- 169 Zadruhé je třeba ověřit s ohledem na pokyny obsažené v obecných směrech pro státní podpory na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích, zda se Komise tím, že odmítla prohlásit za slučitelné se společným trhem podle čl. 87 odst. 3 písm. c) ES snížení ceny, aniž by vzala v úvahu vytvoření oligopolní situace, jež by vznikla v důsledku zániku žalobkyně, dopustila zjevně nesprávného posouzení.
- 170 V tomto ohledu je důležité konstatovat, že v bodě 1.2 výše uvedených obecných směrů (viz výše bod 3), v úvodu těchto směrů, jsou pro informaci uvedené určité

okolnosti, za nichž může být podpora na záchranu nebo k restrukturalizaci podniku v obtížích odůvodněna odchylně od zásady uvedené v bodě 1.1 zmíněných směrů, podle níž není žádoucí, aby členské státy poskytovaly subvence podnikům, které by měly v nové situaci na trhu zaniknout nebo musí přistoupit k restrukturalizaci. Nicméně nemůže být shledáno, že existence jedné z okolností sama o sobě stačí k odůvodnění udělení výjimky. Ve skutečnosti jedna z okolností může odůvodnit poskytnutí státní podpory určené na záchranu podniků v obtížích a na podporu jejich restrukturalizace, jenom jsou-li dodrženy obecné podmínky poskytnutí podpory na záchranu a na restrukturalizaci, jak jsou vymezeny v obecných směrech.

- 171 Žalobkyně však neprokázala, že Komise tím, že usoudila, že restrukturalizační plán z roku 1998 v rozporu s tím, co vyžadují zmíněné obecné směry, neumožňoval znovu dosáhnout životaschopnosti, se dopustila zjevně nesprávného posouzení (viz výše bod 154).
- 172 Navíc a v rozporu s tím, co tvrdí žalobkyně, ani z pravidel Smlouvy, ani z výše zmíněných obecných směrů nevyplývá, že protiprávní podpory na záchranu a na restrukturalizaci musí být schváleny, pokud zánik podniku, který je příjemcem podpory, vede k vytvoření monopolu nebo úzkého oligopolu na určeném trhu.
- 173 Judikatura dovolávaná žalobkyní na podporu jejího tvrzení nemůže vyvrátit závěr uvedený v předchozím bodě. Ve skutečnosti se Soud ve svém výše uvedeném rozsudku *Salomon v. Komise* (bod 79) omezil na konstatování, že Komise v napadeném rozhodnutí v této věci nedospěla k závěru o slučitelnosti podpory pouze s ohledem na oligopolní povahu relevantních trhů, neboť vzala v úvahu strukturu relevantních trhů pouze k tomu, aby potvrdila své tvrzení, podle něhož výše podpory nemohla způsobit neoprávněné narušení hospodářské soutěže v rozporu se společným zájmem čl. 87 odst. 3 písm. c) ES. Co se týče výše uvedeného rozsudku *Keller a Keller Meccanica v. Komise* (bod 88), Soud se omezil na konstatování, že relevantní trh, na němž působili žalobci, neměl oligopolní strukturu.

- 174 Navíc, pokud jde o nedostatečnost odůvodnění tvrzeného v tomto směru ze strany žalobkyně, je třeba konstatovat, že Komise ve svém napadeném rozhodnutí usoudila, že snížení ceny stanovené v asset-deal 1 nespadlo pod výjimku stanovenou čl. 87 odst. 3 písm. c) ES. Dále žalobkyně během správního řízení nenamítala na podporu své podpůrné žádosti o výjimku pro sporné opatření podle čl. 87 odst. 3 písm. c) ES tvrzení týkající se důsledků jejího případného zániku na strukturu trhu.
- 175 Tudíž je namístě se domnívat vzhledem k požadavkům odůvodnění uvedeným výše v bodech 59 a 60, že za okolností tohoto případu nebyla Komise povinna důkladněji přezkoumat riziko vytvoření oligopolní situace na relevantním trhu a část žalobního důvodu vycházející z nedostatečného odůvodnění napadeného rozhodnutí v tomto ohledu musí být zamítnuta.
- 176 S ohledem na vše, co bylo uvedeno, je namístě zamítnout tento žalobní důvod.

K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení práv obhajoby a zásady řádné správy

Tvrzení účastníků řízení

- 177 Žalobkyně tvrdí, že ve formálním vyšetřovacím řízení státní podpory poskytují obecné procesní zásady příjemci podpory záruky, jež jdou nad právo předložit připomínky po zahájení řízení, jak je stanoveno ve prospěch zúčastněných stran čl. 88 odst. 2 ES. Uznání dodatečných práv je slučitelné s judikaturou, již se dovolává Komise, podle níž příjemce je pouze „zúčastněnou stranou“ ve smyslu výše uvedeného ustanovení.

- 178 Situace příjemce podpory se odlišuje od situace třetích zúčastněných stran v tom, že i když příjemce není přímo účastníkem řízení, může být ohrožena jeho existence konečným rozhodnutím nařizujícím navrácení podpory. Tato okolnost odůvodňuje přiznání dalších práv.
- 179 Přesněji právo na spravedlivý proces (rozsudek Soudu ze dne 20. února 2001, Mannesmannröhren-Werke v. Komise, T-112/98, Recueil, s. II-729, bod 77), jakož i práva obhajoby ukládají Komisi, aby umožnila příjemci podpory účinně uplatnit svůj názor ohledně skutkových a právních otázek, které vyvstanou během formálního vyšetřovacího řízení a na nichž tento orgán zamýšlí založit své rozhodnutí. Tato záruka vyplývá z judikatury zaručující ochranu práv obhajoby každé osoby, vůči níž může být přijat akt, kterým je zkrácena na svém právu (rozsudek Soudu ze dne 10. května 2001, Kaufring a další v. Komise, T-186/97, T-187/97, T-190/97 až T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97 až T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 a T-147/99, Recueil, s. II-1337, bod 153). Právo být vyslechnut a zásada řádné správy zakládají právo přístupu ke spisu (rozsudek Soudu ze dne 19. února 1998, Eyckeler & Malt v. Komise, T-42/96, Recueil, s. II-401, bod 75 a následující). Konečné omezení práv příjemce podpory na právo předložení jeho připomínek podle čl. 88 odst. 2 ES by bylo též v rozporu s pravidly o vyslechnutí dotčených podniků zaručenými v řízeních, jimiž se provádí články 81 ES a 82 ES a jimiž jsou kontrolována spojování podniků.
- 180 Dále dodržení zásady řádné správy vyžaduje pečlivý a nestranný přezkum (výše uvedený rozsudek Komise v. Sytraval a Brink's France, bod 62, a rozsudek Soudu ze dne 30. ledna 2002, max.mobil v. Komise, T-54/99, Recueil, II-313, bod 48). Komisi tedy přísluší ze svého vlastního podnětu zjistit všechny nezbytné názory, a to zejména požadováním informací od příjemce podpory, aby mohla rozhodnout s plnou znalostí všech rozhodných skutečností ke dni přijetí svého rozhodnutí (výše uvedený rozsudek ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi v. Komise, body 93, 126, 128 a 130).

- 181 S ohledem na diskreční pravomoc, na níž Komise poukazuje, při kontrole státních podpor zejména při použití čl. 87 odst. 3 písm. c) ES musí být tím spíše zaručeno právo příjemce podpory být vyslechnut (rozsudek Soudního dvora ze dne 21. listopadu 1991, Technische Universität München, C-269/90, Recueil, s. I-5469, bod 13 a následující, a rozsudek Soudu ze dne 2. července 1992, Dansk Pelsdyravlerforening v. Komise, T-61/89, Recueil, s. II-1931, bod 129, a výše uvedený rozsudek Kaufring a další v. Komise, bod 152). Omezí-li se toto právo ve správním řízení na právo předložit připomínky podle čl. 88 odst. 2 ES, je příjemci podpory, přestože má tento právo vyjádřit plně svůj názor před Soudem, poskytnuta pouze částečná soudní ochrana.
- 182 V tomto případě Komise porušila procesní práva žalobkyně ve třech ohledech. Zaprvé nevyhověla žádosti žalobkyně předložené v jejích připomínkách ze dne 28. srpna 2000 podle čl. 88 odst. 2 ES o přístup a předložení stanoviska k té části spisu Komise, jež není důvěrná.
- 183 Zadruhé Komise nepřijala nabídku německé vlády uvedenou ve sdělení ze dne 27. února 2001, že jí předá nejnovější restrukturalizační plán žalobkyně pro účely přezkumu dotčeného opatření podle čl. 87 odst. 3 písm. c) ES v případě, že by Komise usoudila, že v rozporu s tvrzením této vlády je toto opatření státní podporou ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES. Zejména Komise nedodržela svůj závazek vůči německé vládě, že ji bude předem informovat o přijetí svého rozhodnutí, což by umožnilo německé vládě okamžitě předložit nový restrukturalizační plán.
- 184 Mimoto požadavek dodržení práv obhajoby žalobkyně je o to důležitější, že Komise měla v úmyslu odmítnout tvrzení dotčeného členského státu o neexistenci státní

podpory (výše uvedený rozsudek Kaufring a další v. Komise, bod 152 *in fine*). Zejména v rozporu s tvrzením vedlejšího účastníka řízení postavení tohoto členského státu nepřevládá nad postavením příjemce podpory, a tudíž není nadbytečné vyslechnout příjemce podpory.

- 185 Za těchto podmínek na jedné straně žalobkyně vytýká Komisi, že z nedbalosti řádně nepřezkoumala tvrzení týkající se práva na změnu asset-deal 1. Navíc Komise byla povinna informovat žalobkyni, že zamýšlí kvalifikovat snížení ceny jako státní podporu. Kromě toho její povinnost provést důkladnou a nestrannou kontrolu jí ukládá, aby přímo od žalobkyně žádala, aby jí zaslala nový restrukturalizační plán nebo v případě jeho neexistence jí sdělila jeho hlavní zásady a datum, kdy bude k dispozici.
- 186 Spolková republika Německo totiž ve svém výše zmíněném sdělení ze dne 27. února 2001 uvedla, že v podstatě Arnoldův posudek ze dne 24. listopadu 2000, předaný Komisi, představoval základ pro změnu restrukturalizačního plánu. Tato změna se stala nezbytnou z důvodu neexistence soukromého investora a nedostatku hotovosti spojeného s hospodářskou recesí, která ovlivnila období 1998–1999. Podle Arnoldova posudku měla žalobkyně dosáhnout práh výnosnosti v roce 2002. Poté, co byla Komise takto informována o ozdravení finanční situace žalobkyně na začátku roku 2001 oproti situaci z roku 1998, se podle žalobkyně nemohla opřít o restrukturalizační plán z roku 1998, jak učinila v napadeném rozhodnutí (body odůvodnění 34 a 108).
- 187 Zatřetí Komise nesdělila ani německé vládě, ani žalobkyni před koncem správního řízení otázky, které položila skupině Schott Glas podle vyjádření poslední jmenované ze dne 28. září 2000 a dodatečné připomínky této skupiny ze dne 23. ledna 2001, aby jim dala možnost uplatnit jejich stanovisko. Tím, že se Komise takto jednostranně informovala u hlavního soutěžitele žalobkyně – ohledně záležitostí, které považovala za důležité, což ukazuje samotná skutečnost, že položila tyto otázky (viz stanovisko soudce Vesterdorfa ve funkci generálního advokáta

k rozsudku Soudu ze dne 24. října 1991, Rhône-Poulenc v. Komise, T-1/89, Recueil, s. II-867, II-869) porušila svou povinnost být nestranná vůči zúčastněným stranám, jakož i zásadu zákazu diskriminace a právo žalobkyně na spravedlivý proces. Dále podstatně snížila užitečný účinek práva žalobkyně být vyslechnuta (výše uvedené usnesení ze dne 4. dubna 2002, Technische Glaswerke Ilmenau v. Komise, bod 85).

188 Navíc tímto postupem Komise rovněž porušila práva obhajoby německé vlády. Na rozdíl od tvrzení vedlejšího účastníka řízení se žalobkyně ve skutečnosti může dovolávat tohoto porušení, aby prokázala porušení svých vlastních práv. Dotčený členský stát by totiž vystupoval jako „zmocněnec“ příjemce podpory vzhledem k tomu, že Komise považovala příjemce jen za pouhý zdroj informací. Příjemce však nemůže přinutit členský stát, aby podal opravný prostředek.

189 Tyto vady odůvodňují zrušení napadeného rozhodnutí, protože v případě, kdyby se nevyskytly, formální vyšetřovací řízení by mohlo vést k jinému výsledku (rozsudek Soudního dvora ze dne 5. října 2000, Německo v. Komise, C-288/96, Recueil, s. I-8237, bod 101). Zejména předložení připomínek německé vlády a žalobkyně k dodatečným připomínkám Schott Glas mohlo mít vliv na směr napadeného rozhodnutí. Ve skutečnosti v uvedeném rozhodnutí (body odůvodnění 35 a 36) Komise provedla analýzu trhu, zejména na základě výše zmíněných dodatečných připomínek, jež vyvrátila myšlenku, uvedenou německou vládou v jejím sdělení ze dne 20. listopadu 2000, že zánik žalobkyně by vedl k oligopolní situaci. Navíc se opřela o tyto dodatečné připomínky týkající se zejména existence nadměrných kapacit a údajné agresivní cenové politiky žalobkyně, k tomu, aby dospěla k závěru, že dotčené opatření nespĺňuje kritérium přiměřenosti (body odůvodnění 102 a 103 napadeného rozhodnutí).

190 Komise, jakož i vedlejší účastník řízení zpochybňují tvrzení žalobkyně.

Závěry Soudu

- 191 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je řízení o kontrole státních podpor vzhledem ke své obecné logice řízením zahájeným proti členskému státu odpovědnému s ohledem na jeho povinnosti vůči Společenství za poskytnutí podpory (výše uvedené rozsudky ze dne 10. července 1986, *Belgie v. Komise*, bod 29, a *Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise*, bod 81).
- 192 V rámci tohoto řízení se jiné zúčastněné strany než členský stát odpovědný za poskytnutí podpory nemohou samy zúčastnit kontradiktorní diskuse s Komisí, obdobné té, která je zahájena ve prospěch zmíněného členského státu (výše uvedené rozsudky *Komise v. Sytraval a Brink's France*, bod 59, a *Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise*, bod 82). Je tudíž její hlavní úlohou, že je pro Komisi zdrojem informací (výše uvedený rozsudek *Soudu Skibsvaerftsforeningen a další v. Komise*, bod 256, a rozsudek *Soudu* ze dne 25. června 1998, *British Airways a další v. Komise*, T-371/94 a T-394/94, *Recueil*, s. II-2405, bod 59).
- 193 V tomto ohledu žádné ustanovení o řízení o kontrole státních podpor nevyhrazuje mezi zúčastněnými stranami zvláštní úlohu příjemci podpory. Je ostatně namíste připomenout, že řízení o kontrole státních podpor není řízením zahájeným „proti“ příjemci podpor, což by znamenalo, že by příjemce podpor mohl uplatnit práva takového rozsahu jako práva obhajoby jako taková (výše uvedený rozsudek *Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise*, bod 83).

- 194 Je třeba připomenout, že obecné právní zásady, jako jsou právo na spravedlivý proces, právo být vyslechnut, zásada řádné správy nebo zásada zákazu diskriminace, dovolávané žalobkyní, nemohou dovolit soudci Společenství rozšířit procesní práva udělená zúčastněným stranám v rámci řízení o kontrole státních podpor Smlouvou a sekundárním právem. Stejně nerelevantní je odvolávat se na judikaturu týkající se zejména použití článků 81 ES a 82 ES a kontroly spojování podniků, jež se vztahují na řízení zahájená vůči podnikům, které mají z tohoto důvodu zvláštní procesní práva, a nikoliv na řízení zahájená vůči členskému státu.
- 195 S ohledem na předchozí úvahy je namístě odmítnout tvrzení žalobkyně, podle něhož situace příjemce podpory je odlišná od situace třetích zúčastněných stran.
- 196 V tomto případě je nesporné, že žalobkyně byla vyzvána, aby předložila připomínky v souladu s čl. 88 odst. 2 ES a čl. 6 odst. 1 nařízení č. 659/1999, a tím, že předložila dne 28. srpna 2000 své připomínky Komisi, této možnosti využila. Ostatně, jak vyplývá z osmého bodu odůvodnění nařízení č. 659/1999 dodržení formálního vyšetřovacího řízení stanoveného v čl. 88 odst. 2 ES je nejlepším způsobem záruky práv zúčastněných stran.
- 197 Jelikož se zúčastněné strany jiné než dotčený členský stát nemohou domáhat práva na kontradiktorní řízení s Komisí, není namístě se domnívat, že žalobkyně měla mít přístup k části spisu správního řízení, jež není důvěrná, nebo že jí Komise musela předat připomínky nebo odpovědi na otázky Komise předložené ze strany Schott Glas.

- 198 Ostatně v tomto ohledu bylo rozhodnuto, že ze žádného ustanovení týkajícího se státních podpor ani z judikatury nevyplývá, že Komise je povinna vyslechnout příjemce státních prostředků ke svému právnímu posouzení dotčeného opatření nebo že je povinna informovat dotčený členský stát a *a fortiori* příjemce podpory o svém stanovisku před přijetím rozhodnutí, pokud zúčastněné strany a členský stát byly vyzvány k předložení svých připomínek (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek *Neue Maxhütte Stahlwerke a Lech-Stahlwerke v. Komise*, bod 230 a 231).
- 199 Co se týče tvrzení předloženého žalobkyní během správního řízení ohledně práva na změnu *asset-deal 1* z důvodu existence nesplněného příslibu poskytnutí podpory investic spolkovou zemí Durynsko, stačí připomenout, že Komise ho zamítla a její odůvodnění v tomto směru je dostatečné (viz výše body 67 a 77). Žalobkyně tudíž není oprávněná tvrdit, že Komise opomenula důkladně přezkoumat její tvrzení v této otázce.
- 200 Konečně, co se týče porušení práv obhajoby Spolkové republiky Německo, žalobkyně vytýká Komisi, že „nepovolila“ zmíněnému státu předat jí restrukturalizační plán ze dne 19. dubna 2001. Vytýká Komisi také, že nepředala Spolkové republice Německo odpovědi *Schott Glass* ze dne 23. ledna 2001 na otázky, které jí položila po předložení jejích připomínek ze dne 28. září 2000 k zahájení formálního řízení.
- 201 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury vyžaduje zásada dodržování práv obhajoby, aby dotčený členský stát mohl užitečně vyjádřit svůj názor k připomínkám předloženým třetími zúčastněnými stranami v souladu s čl. 88 odst. 2 ES, na nichž Komise zamýšlí založit své rozhodnutí, a pokud se členský stát nemohl vyjádřit k takovým připomínkám, nemůže je Komise vzít v úvahu ve svém rozhodnutí proti tomuto státu. Avšak k tomu, aby takové porušení práv obhajoby mělo za následek zrušení, je třeba, aby v případě, kdyby vada neexistovala, řízení mohlo vést k jinému výsledku (rozsudky Soudního dvora ze dne 11. listopadu 1987, *Francie v. Komise*, 259/85, *Recueil*, s. 4393, body 12 a 13; ze dne 14. února 1990, *Francie v. Komise*,

C-301/87, Recueil, s. I-307, body 29 až 31, výše uvedené rozsudky Soudního dvora ze dne 21. března 1990, *Belgie v. Komise*, body 46 až 48 a ze dne 5. října 2000, *Německo v. Komise*, body 100 a 101).

- 202 V tomto případě v souladu s požadavky čl. 88 odst. 2 ES a čl. 6 odst. 2 nařízení č. 659/1999 Spolková republika Německo mohla předložit připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení a připomínky vyjádřené v této souvislosti zúčastněnými stranami, tj. žalobkyní a Schott Glas, jí byly oznámeny. Naproti tomu je nesporné, že Komise opomenula předat Spolkové republice Německo odpovědi Schott Glas ze dne 23. ledna 2001 na otázky, které jí položila následně po úvodních připomínkách k zahájení řízení.
- 203 Nicméně takové porušení práv obhajoby nemá takový význam, aby jejich nedodržení samo o sobě způsobilo zrušení napadeného aktu. Toto porušení tedy představuje formální vadu, která vyžaduje, aby se dotčený členský stát dovolával zvláštního negativního dopadu tohoto porušení na subjektivní práva a aby byly posouzeny důsledky vadného postupu v řízení na obsah sporného aktu. To se v tomto případě nestalo.
- 204 Za těchto okolností není tvrzení žalobkyně vycházející z porušení práva obhajoby Spolkové republiky Německo relevantní.
- 205 V každém případě, co se týče předložení zmíněného restrukturalizačního plánu, bylo již dříve konstatováno, že německé orgány formálně nenavrhly Komisi, že jí předloží restrukturalizační plán ze dne 19. dubna 2001 a že se ostatně domnívaly, že Komise by mohla rozhodnout na základě informací, jež má již k dispozici (viz výše bod 160). Komise se proto nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když nepožádala ani

Spolkovou republiku Německo a *a fortiori* ani žalobkyni o předložení zmíněného plánu.

- 206 Co se týče skutečnosti, že Komise, jak také připouští, opomenula předat německým orgánům odpovědi Schott Glas ze dne 23. ledna 2001 na své otázky, Soud zdůrazňuje, že pouze tato okolnost nemůže v žádném případě vést ke zrušení napadeného rozhodnutí.
- 207 Ve skutečnosti je namístě na jedné straně zdůraznit, že Komise se v napadeném rozhodnutí nedomnívala, v rozporu s tvrzeními Schott Glas ve zmíněných odpovědích, že existují nadměrné strukturální kapacity na určitých trzích výrobků, na nichž žalobkyně působí (bod odůvodnění 101).
- 208 Na druhé straně, co se týče tvrzení Schott Glas ohledně údajné agresivní cenové politiky, kterou prováděla žalobkyně, Komise při přezkumu podmínky přiměřenosti dotčené státní podpory v napadeném rozhodnutí uplatňuje toto (bod odůvodnění 103):

„Ve svých připomínkách k zahájení řízení jeden soutěžitel [žalobkyně] uplatnil, že [žalobkyně] soustavně prodává své výrobky pod tržní cenou, dokonce pod výrobní cenou, a že [žalobkyně] soustavně měla prospěch z krytí těchto ztrát. Vzhledem k tomu, že žádný realistický restrukturalizační plán nebyl předložen, Komise nemůže vyloučit, že podnik nevyužíval získané prostředky k činnostem, které vyvolaly narušení na trhu a které nebyly spojeny s procesem restrukturalizace.“
(*neoficiální překlad*)

- 209 I v případě, že v rozporu s tím, co vyplývá z tohoto bodu, by Komise založila svou úvahu, nikoliv pouze na připomínkách Schott Glas, ale také na odpovědích na otázky Komise ze dne 23. ledna 2001, aby usoudila, že podmínka přiměřenosti podpory nebyla splněna, nemůže tato okolnost vést ke zrušení napadeného rozhodnutí. Ve skutečnosti, jak bylo dříve konstatováno, Komise správně usoudila, že návrat k životaschopnosti žalobkyně nemůže být úspěšný, pokud neexistuje přiměřený restrukturalizační plán. Tato okolnost sama o sobě mohla odůvodnit posouzení neslučitelnosti dotčené podpory.
- 210 Z toho vyplývá, že i kdyby Spolková republika Německo měla k dispozici odpovědi Schott Glas ze dne 23. ledna 2001, rozhodnutí by nemohlo mít jiný obsah.
- 211 S ohledem na vše, co bylo uvedeno, je namístě zamítnout tento žalobní důvod.

Ke čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z nedostatečného odůvodnění

Tvrzení účastníků řízení

- 212 Kromě nedostatečného odůvodnění, jehož se žalobkyně dovolává v souvislosti s jinými žalobními důvody, vytýká Komisi, že dostatečně neodůvodnila napadené rozhodnutí, pokud jde jednak o ovlivnění obchodu mezi členskými státy ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES a jednak o změnu podmínek obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem ve smyslu čl. 87 odst. 3 písm. c) ES. Komise se omezila na konstatování přítomnosti soutěžitelů a existence obchodu na trhu dotčených výrobků (bod odůvodnění 51). Měla vymezit tento trh alespoň v hlavních

rysech, určit hlavní soutěžitele žalobkyně v jiných členských státech, jakož i vyznačit základní obchodní toky ve Společenství a upřesnit důsledky zániku žalobkyně pro trh vzhledem k tomu, že v určitých oblastech je skupina Schott Glas jejím jediným soutěžitelem (výše uvedený rozsudek *British Airways a další v. Komise*, bod 273).

- 213 Kromě toho odůvodnění napadeného rozhodnutí nebere v úvahu souvislosti dotčeného opatření (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. května 1997, *TWD v. Komise*, C-355/95 P, Recueil, s. I-2549, bod 26). Při použití kritéria soukromého investora měla Komise ve skutečnosti přezkoumat dotčené opatření v souvislosti s předchozími podporami, jež jsou předmětem odděleného řízení o kontrole (body odůvodnění 37, 42, 63, 65, 85 a 110).
- 214 Komise a vedlejší účastník řízení popírají tvrzení předložené žalobkyní v rámci tohoto žalobního důvodu.

Závěry Soudu

- 215 Je namístě připomenout, že třebaže je nesporné, že Komise je sice povinna zmínit v odůvodnění svého rozhodnutí alespoň okolnosti, za nichž byla podpora poskytnuta, umožňují-li prokázat, že podpora mohla ovlivnit obchod mezi členskými státy, avšak není povinna prokázat skutečný účinek již poskytnutých podpor. Pokud by tomu tak bylo, tento požadavek by totiž vedl ke zvýhodňování členských států, které vyplatily protiprávní podpory, k újmě těch, které oznámily podpory ve stadiu záměru (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 19. září 2002, *Španělsko v. Komise*, C-113/00, bod 54 a výše uvedená judikatura).

216 S ohledem na tuto judikaturu se nezdá, že Komise nesplnila v tomto případě svou povinnost dostatečného odůvodnění napadeného rozhodnutí.

217 Ve skutečnosti Komise v bodech odůvodnění 35 a 36 napadeného rozhodnutí vymezila trh dotčených výrobků, tj. zvláštního skla, a konstatovala, že žalobkyně je jedním z deseti podniků Společenství přítomných na tomto trhu. Navíc bod odůvodnění 51 napadeného rozhodnutí obsahuje přiměřený a dostatečný výklad skutečností a právních úvah, jež byly zohledněny při posouzení podmínky ovlivnění obchodu mezi členskými státy, tj. že soutěžitelé žalobkyně se sídlem ve Společenství jsou přítomni na tomto trhu dotčených výrobků, že na tomto trhu se uskutečňuje obchod a že soutěžitelé neměli takové finanční zvýhodnění, jaké měla žalobkyně.

218 Z toho vyplývá, že tento žalobní důvod musí být také zamítnut.

K pátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení druhé věty čl. 20 odst. 1 nařízení č. 659/1999

219 Žalobkyně soudí, že Komise tím, že jí opomenula z úřední povinnosti předat opis napadeného rozhodnutí v souladu s druhou větou čl. 20 odst. 1 nařízení č. 659/1999, porušila základní procesní pravidlo. Cílem tohoto ustanovení je poskytnout příjemci podpory, pro něhož jsou důsledky jasně důležitější než pro ostatní zúčastněné strany, absolutní jistotu, že má znění, které bylo přijato sborem komisařů. Zásada právní jistoty vyžaduje od Komise, aby splnila tuto povinnost ve lhůtě dvou měsíců ode dne rozhodnutí.

- 220 V tomto ohledu je Soud toho názoru, že Komise oprávněně uplatňuje, že z druhé věty čl. 20 odst. 1 zmíněného nařízení vyplývá pouze její povinnost předat rozhodnutí, kterým se ukončuje vyšetřovací řízení, po jeho přijetí a jeho oznámení dotčenému členskému státu. Vzhledem k tomu, že legalita aktu musí být posouzena na základě skutkových a právních okolností v době jeho přijetí, porušení výše zmíněného ustanovení nemůže vést ke konstatování protiprávnosti napadeného rozhodnutí, a v důsledku toho k jeho zrušení.
- 221 Je vhodné tudíž zamítnout pátý žalobní důvod, jakož i celou tuto žalobu.

K nákladům řízení

- 222 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, je uložena náhrada nákladů řízení, pokud účastník řízení, který byl ve sporu úspěšný, ve svém návrhu náhradu nákladů požadoval. Vzhledem k tomu, že žalobkyně nebyla úspěšná ve svých žalobních návrzích a důvodech, je namíste jí uložit kromě jejích vlastních nákladů náhradu nákladů Komise, včetně nákladů souvisejících s řízením o předběžném opatření v souladu v návrhy Komise.
- 223 Žalobkyni se ukládá rovněž náhrada nákladů vedlejšího účastníka řízení v souladu s jeho návrhy.

Z těchto důvodů

Soud (pátý rozšířený senát)

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba se zamítá.**

- 2) **Žalobkyni se ukládá náhrada jejích vlastních nákladů, jakož i nákladů Komise a vedlejšího účastníka v hlavním řízení a v řízení o předběžném opatření.**

García-Valdecasas

Lindh

Cooke

Legal

Martins Ribeiro

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 8. července 2004.

Vedoucí soudní kanceláře

Předseda

H. Jung

R. García-Valdecasas